

RADNIČNÉ NOVINY

10/22
OKTÓBER
Ročník 4.

AKO SA ZMENÍ PEŠIA ZÓNA?

Vylepšenia robíme
priebežne. Teraz
tu pribudla zeleň
a lavičky.

NA DIELOCH VZNIKNE LOKÁLNE CENTRUM

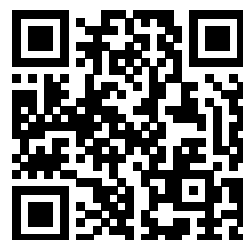
Obyvatelia si sami
povedali, ako by sa
sídliisko malo upraviť.

NEÚNAVNÝ SENIOR PRACUJE AJ V OSEMDESIATKE

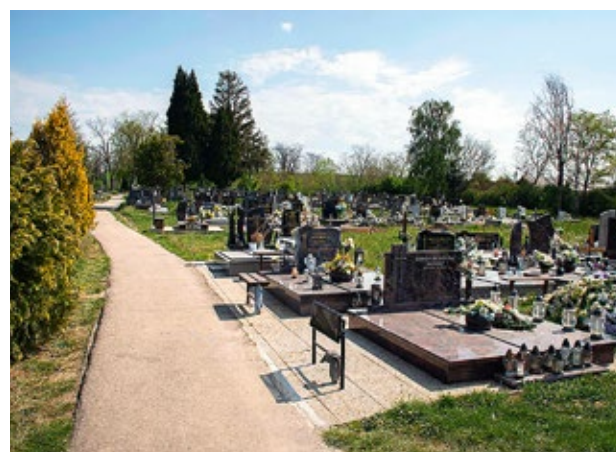
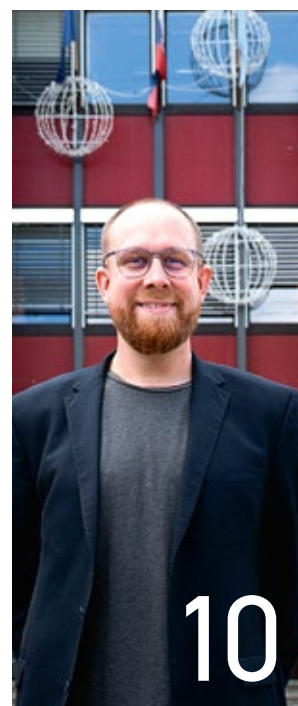
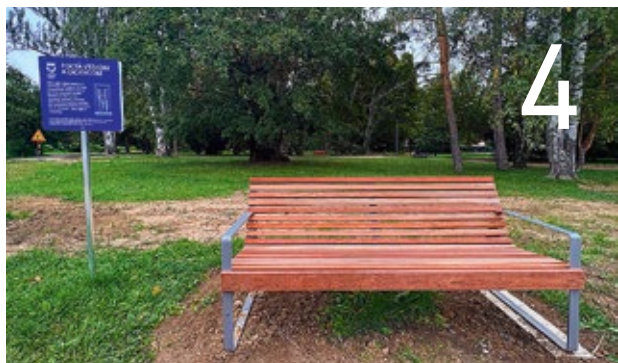
O zvieratká
v mestskom parku
sa stará desaťročia.

**NOVINY PRE
SLABOZRÁKÝCH**

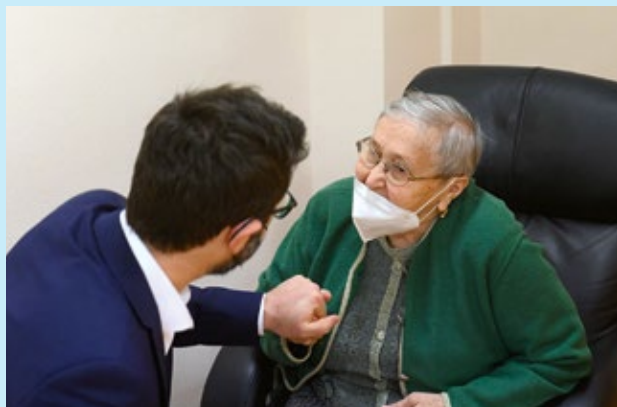

OKTÓBER, MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

Vážení obyvatelia Nitry, zvlášť vy, milé seniorky a seniori. V prvom rade mi dovoľte vám pri príležitosti Mesiaca úcty k starším popriať pevné zdravie.

Už pri mojom nástupe na pozíciu primátora som vedel, že budeme

robiť množstvo opatrení práve s ohľadom na našich najzraniteľnejších, teda na vás, seniorov. Výsledky, ktoré sme počas môjho pôsobenia vo vedení mesta priniesli, to potvrdzujú. Neexistuje projekt, pri ktorom by sme na vás nemysleli.

Ako všetci viete, v Nitre nám jazdí úplne nová flotila moderných autobusov MHD. Počas príprav sme mysleli na to, aby boli nízkopodlažné, bezbariérové a bezpečné. Z desiatok rozhovorov s vami viem, že nové autobusy oceňujete a mňa to veľmi teší.

Venujeme obrovskú pozornosť bezpečnosti stromov. Všetci milujeme náš krásny park, ale stromy v ňom boli dlhé roky zanedbávané. To naprávame. Rovnako na mestských cintorínoch a na ďalších verejných priestranstvách. Na bezpečnosti stromov pracujeme preto, aby ste sa všade, kam prídete, mohli cítiť bezpečne.

Pamätáte si, že ešte pred pár rokmi bola v Nitre na každom rohu herná? V ich okolí sa združovali opití ľudia, často dochádzalo k vandalizmu. Seniorom sme sľubovali bezpečnejšiu Nitru bez herní a to sme splnili. Navyše, namiesto nich vznikli prevádzky dôležité pre bežný život, ako potraviny, drogerie, kaviarne a ďalšie služby.

Urobili sme desiatky ďalších opatrení, aby bol pre vás život v Nitre príjemnejší. Zriadili sme Radu seniorov, ktorá je poradným orgánom primátora. Počas ťažkých covidových chvíľ sme robili maximum pre záchranu ľudských životov. Prispeli sme k opätovnému otvoreniu bývalého obchodného domu Prior, po ktorom ste roky volali. Otvorili sme nový Chrenovský cintorín a začali s opravou pešej lávky ponad železniciu, ktorá bude bezbariérová. To všetko sú výsledky, ktoré prinášame aj s ohľadom na vás, starších.

Vážené seniorky, vážení seniori. Mesiac úcty k starším má byť každý mesiac v roku, nielen október. Ja a môj tím sa týmto riadime a aj do budúcnosti budeme pracovať tak, aby sme prinášali výsledky, ktoré urobia váš život v Nitre príjemnejším, bezpečnejším a krajším.

Marek Hattas, primátor mesta Nitry

OBSAH

4 – 6

Ako sa zmení pešia zóna?

8 – 9

Vítazný návrh lokálneho centra Diely

10 – 13

Prečo niektoré veci na úrade toľko trvajú? – rozhovor s prednostom radnice

14 – 15

Všetko o októbrových voľbách

17 – 19

O zvieratkách v parku sa stará desaťročia

20 – 21

Jesenné upratovanie pokračuje

25

Prevádzkové hodiny cintorínov počas „Dušičiek“

facebook/nitrimesto

instagram/mesto_nitra

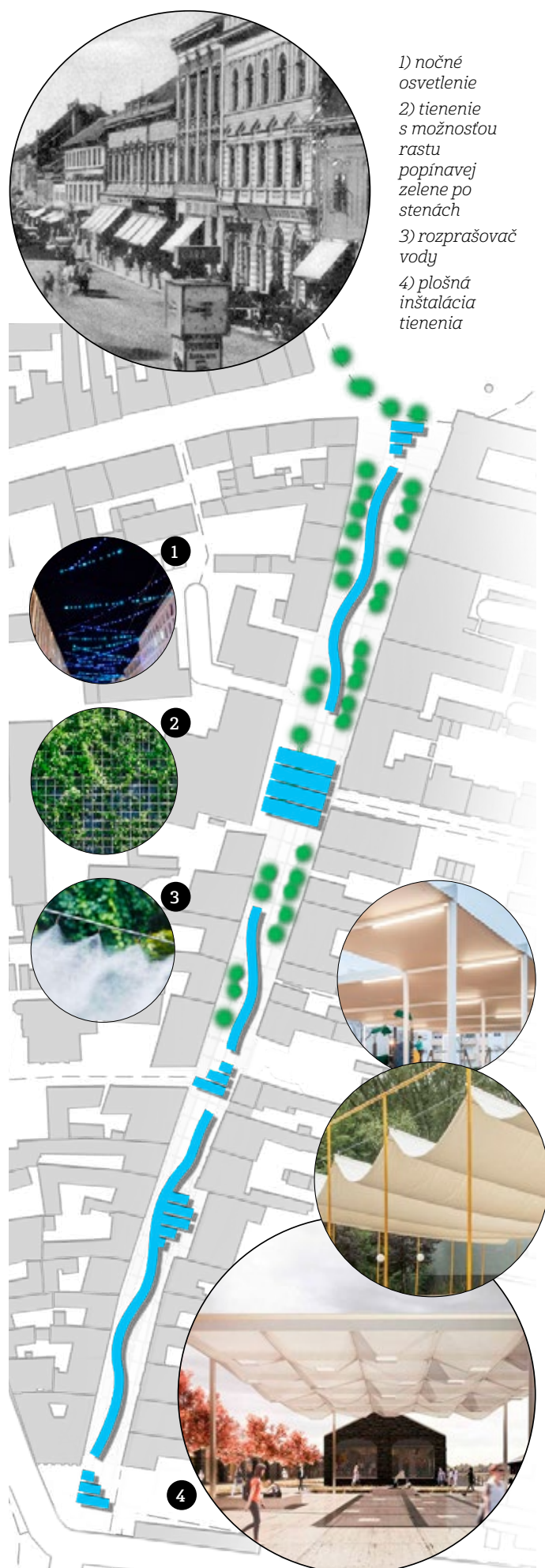
Radničné noviny – mesačník pre všetkých, ktorí majú radi Nitru

Číslo 10/2022 | Ročník 4 | **Vydáva:** Mesto Nitra – Mestský úrad v Nitre, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra | IČO: 00308307 | **Adresa redakcie:** Mestský úrad, Odbor komunikácie a propagácie, Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra, redakcia@msunitra.sk | **Redakcia:** Tomáš Holúbek – šéfredaktor, Timea Galová, Lenka Mareková, Roman Oravec, Mária Snopová | **Grafická úprava:** Peter Jánsky | **Tlač:** Komárňanské Tlačiarne, spol. s r.o.; Bratislavská cesta 3012, 945 05 Komárno | **Vyšlo:** október 2022 | **Náklad:** 40000 ks | Bezplatná distribúcia do domácností a na verejne dostupné miesta v Nitre | ISSN 2644 -6073 | EV 5851/19.

HLAVNÝ ARCHITEKT MESTA: ZMENÁM NA PEŠEJ ZÓNE PREDCHÁDZA KVALITNÉ ZADANIE

Ako vrátiť život na pešiu zónu je téma, ktorá v Nitre rezonuje nielen v predvolebnom období. Nápadov môže byť na prvý pohľad množstvo, avšak je potrebné stáť nohami pevne na zemi a pristupovať k zmenám citlivo s ohľadom na prostredie, dobu, potreby spoločnosti a v neposlednom rade autorské riešenia.

Lenka Mareková
foto: Roman Oravec
vizualizácie: ÚHA

PRIBUDLI MODULY, LAVIČKY AJ MOBILNÁ ZELEŇ

Práce na pešej zóne začali opravou problémových úsekov, na ktorých bola povrchová časť dlažby v nevyhovujúcom stave.

Minulý rok pribudlo na Svätoplukovom námestí osem multifunkčných modulov, ktoré boli výsledkom participatívneho workshopu Hackathon – Hlavné námestie. Majú za sebou prvú letnú sezónu a tešili sa veľkej obľube.

„K Pešej zóne pristupujeme z dvoch smerov. Jedným je koncepčné riešenie jej pred-

ženia a teda vtiahnutia ľudí na pešiu zónu. Druhým sú reverzibilné riešenia, ktoré majú okamžitý efekt. To sú moduly, mobilná zeleň, ale je to aj parklet, ktorý je v dotyku pešej zóny a pritiahne pozornosť verejnosti zase o kúsok bližšie k nej. Kroky, ktoré sme urobili nám ukazujú, že sme na dobrej ceste,“ hovorí primátor Nitry Marek Hattas.

Pobyt na námestí skvalitňuje aj 35 opravených lavičiek. Kovové časti boli zrepasované, drevené nahradili úplne nové. „Kovové časti prešli hĺbkovým pieskovaním, následne pozinkovaním a ošetrením prásko-

vou farbou. Drevené prvky ako operadlá a sedadlá sme kompletne nahradili novými,“ hovorí Štefan Lančarič z odboru životného prostredia.

Začiatkom tohto roka mesto odstránilo pôdopokryvné kríky v parčíku pri divadle, ktoré tvorili vizuálnu aj pocitovú bariéru. V najbližších týždňoch príde na rad revitalizácia trávnatých plôch a pribudnú aj nové trvalkové záhony.

Len pred pár týždňami mesto vysadilo do mobilných kvetináčov vzrastlé stromy Gledície trojtrňovej, ktoré doplnili trvalky. Zazelenali tak

priestor od bývalého hotela Tatra až k hodinám a prepojili pešiu zónu s novovzniknutým parkletom na rohu Štefánikovej a Palárikovej.

KONCEPT PRITIEHENIA PEŠEJ ZÓNY HĽADÁ INŠPIRÁCIU V HISTÓRII

Z prieskumov a diskusií vyplýva, že jedným z hlavných dôvodov vyludnenia pešej zóny je chýbajúci priestor, v ktorom by sa ľudia mohli pohybovať v tieni. Tieniace prvky v sebe nesú už aj existujúce moduly na námestí.

Ďalej sa tejto téme venuje Útvar hlavného architekta v koncepte úpravy pešej zóny. Počíta v ňom s inštaláciou tienenia, zeleňou, rozprašovačmi vody i nočným osvetlením.

Inšpiráciu hľadá v histórii. „Nitra ako južné mesto bola charakteristická tým, že obidve strany hlavnej triedy a bočné ulice mali pritienené partery plachtovou konštrukciou. Plachty zabezpečovali pritienenie od slnka. Tento prvok sa z našich ulíc vytratil,“ hovorí hlavný architekt mesta Viktor Šabík.

Zámerom je otočiť paradigmu a umiestniť plachtu do verejného priestoru. Po novom nebude tieniť obchody, ako to bolo navrhnuté v minulosti, ale verejný priestor. Zároveň bude slúžiť aj ako nosič pre umiestnenie osvetlenia.

„Pocitujeme, že pešia zóna je nedostatočne osvetlená. Pôvodná idea bola, že svetlá, ktoré sú dnes tak riedko osadené, budú osvetľovať výklady obchodov. Život ukázal, že to tak celkom nefunguje, preto bude samotná plachtová konštrukcia podsvietená,“ vysvetľuje možnosti riešenia Šabík.

Okrem prirodzeného tienenia bude konštrukcia zabezpečovať umiestnenie rozprašova-

čov na osviežovanie vzduchu a formu zelene – zelené steny a popínavé rastliny. To všetko vnesie ďalší zelený prvok do priestoru, čo ľudia pociťujú ako najväčší deficit.

ZÁSAH JE NAVIAZANÝ NA PRIPRAVOVANÚ VÝZVU NA ADAPTÁCIU ZMENY KLÍMY

Koncept, na ktorom Útvar hlavného architekta pracuje, bude podkladom pre architektonickú súťaž, preto je potrebné jasne sformulovať, čo mesto od tohto celého procesu očakáva.

Krokom, na ktorom aktuálne pracujú, je vytypovanie lokalít, v ktorých by sa konštrukcia mala nachádzať. Samotné stvárnenie bude vychádzať práve zo súťažného návrhu, ktorý bude mesto zladovať s výzvou Adaptácia na zmenu klímy v obciach a mestách v rámci pripravovaného Programu Slovensko na obdobie 2021 - 2027. „Chceme to mať tak zosúladené, aby bolo možné podať projekt s už vysúťaženým návrhom,“ dodáva Šabík.

DO PROCESU MUSIA BYŤ ZAPOJENÍ AJ SAMOTNÍ AUTORI

Pešia zóna, rovnako ako námestie, majú svoje autorské riešenie, do ktorého je podľa Šabíka vstupovať diskutabilné.

Koncept z dielne Útvaru hlavného architekta

Podľa hlavného architekta mesta Nitra Viktora Šabíka musíme o probléme vyľudnenej pešej zóny hovoriť komplexne. „Je potrebné dostať ľudí bývať do centra mesta, inak pešia zóna nikdy neožije. Nemôžeme z toho robiť monofunkčné centrum. Keď tu budú ľudia bývať, prirodzene budú vychádzať na pešiu zónu. To je ale proces dlhodobý.“

„Už pri osádzaní modulov na námestí bol problém s autormi. Tým, že je to mobilná vec, tak nám dali na to súhlas. S vodným prvkom bol už veľký problém, preto tam aj nie je. Tiež bol problém s umiestnením rampy, ktorá by zabezpečila odstránenie bariéry v priestore pred štúdiom divadla a zabezpečila bezbariérové napojenie námestia a Mostnej ulice. Všetky analýzy, ktoré boli v tomto priestore urobené, poukazovali na tento problém,“ vysvetľuje Šabík.

Preto mesto osadilo moduly len v okolí mestského domu. Tento priestor má podľa neho veľkú vitalitu a životaschopnosť.

„Vieme, kde je problém, ale nie je jednoduché prísť s niečím, čo ten problém vyrieši za rok. Je to skutočne proces, ktorý má svoje zákonitosti, ktoré sa nedajú obísť,“ dodáva Šabík.

VEĽKÁ JESENNÁ VÝSADBA PREMENÍ NOVÝ PARK NA NEPOZNANIE

Práce v Novom parku začali koncom mája, kedy radnica ošetrila stovku stromov. Počas septembra dokončili nové osvetlenie. Aktuálne finišujú práce na novom detskom ihrisku a vzniká aj nový chodník s lúkou.

V rámci revitalizácie Nového parku pribudlo prvých 27 moderných mestských lavičiek s operadlom a opierkami na ruky. Ide o kombináciu oceľovej konštrukcie a sedadla z drevených lamiel.

Okrem týchto lavičiek pribudne aj súbor lavičiek so štylizovanými zvieratami s motívom psa, mačky, veveričky a myši.

Park tiež osvetľuje 46 nových svetidiel. Mesto dokončuje aj detské ihrisko. Vzniká na ploche pôvodného ihriska za PKO. Osadia na ňom nové

herné prvky ako polyfunkčná zostava cvrčiek so šmýkačkou, dve závesné hojdačky, kyvadlová hojdačka a dve pružinové hojdačky s motívom pes a baran. V okolí ihriska pribudne lavička, nádoba na odpad a informačná tabuľa.

Jeseň je ideálna na výsadbu, preto bude vysúťažená firma robiť všetko pre to, aby do konca roka stihla vysadiť všetky navrhované kvetinové záhony, kríky aj stromy.

Hlavný chodník - promenádu kedysi skrášľovali ruže. Podľa

návrhu autora projektu Zoltána Balka by ich mala firma odstrániť, nakoľko sú ruže náročné na údržbu a neprinášajú celoročný efekt. Už na jeseň sa zostrihávajú a svoju krásu prinášajú až začiatkom leta.

Naopak, pribudnú kvetinové trvalkové záhony, od PKO až k jazero sa vysadia štyri obdĺžniky trvaliek. „Tie budú kvitnúť počas celého roka, ale každé ročné obdobie bude dominantný jeden z nich. Tak, ako sa mení príroda počas roka, menia sa aj farby - na jar budú

záhony hýriť sýtymi žltými, oranžovými a zelenými farbami, v lete bujaré farby, na jeseň do modra a v zimnom záhone budú hlavne trávy, ktorým nevadí snehová pokrývka či nevlúdne počasie,“ vysvetľuje Balko.

Dnes nevyužitá lúčna časť parku za potokom k rieke sa zmení na Záhradu vôní - mesto tu plánuje vysadiť nové zmiešané lúčnotrávne porasty.

Tretia oblasť novej výsadby pribudne v okolí momentálne

Nová atrakcia Záhrada vôní bude na mieste medzi Veľkou a Malou Hangóckou. Vzniká tu nový chodník, neskôr pribudne výsadba.

Takto vyzerajú novoosadené lavičky. Mesto samozrejme skrášľi aj ich okolie.

zarasteného potoka, o ktorom mnohí ani nevedia. Vokol vyčisteného potoka pribudnú močiarne a vodomilné rastliny, doplní ich socha žaby na kameni. Tá reprezentuje obojživelníky, ktoré tu žijú.

Nový park doplnia solitérne stromy, hlavne javory a lipy, ktoré zaujmú farbou listov alebo kvetov.

*Lenka Mareková, Timea Galová
foto: Lenka Mareková,
Henrich Varga*

AKO BY MOHLO VYZERAŤ LOKÁLNE CENTRUM NA DIELOCH

Víziou Útvaru hlavného architekta mesta Nitra je, aby každá mestská časť mala vlastné centrum, ktoré bude naplňať potreby ľudí bývajúcich v danej lokalite. Pre obyvateľov rozlohou najmenšej mestskej časti, ktorá bola vybudovaná v posledných dvoch desaťročiach 20. storočia to bude práve Lokálne centrum Diely.

Vznikne v priestore medzi ulicami Rýnska a Murániho. Ponúkať má atraktívne vyžitie a podporiť rozvoj miestnej komunity. Cieľom je vytvoriť verejné priestory, ktoré budú obyvatelia považovať za bezpečné, príjemné a na pohľad estetické. Jednoducho priestory, ktoré budú mať ľudia radi.

ĽUDIA SI POVEDALI, ČO BY CHCELI MAŤ NA DIELOCH

V apríli minulého roka sa mesto formou online dotazníka pýtalo obyvateľov, čo by chceli mať na Dieloch, konkrétne v lokalite pri kaplnke sv. Urbana z roku 1894.

V minulosti bola v tejto lokalite vypracovaná štúdia, ktorá nebola uvedená do života. „Plus tu bola vypracovaná projektová dokumentácia pre parkovacie miesta, avšak nevhodným spôsobom zasahovala do verejného priestoru. Práve preto sme robili anketu, aby sme získali čo najviac postrehov od miestnych ľudí, čo od tohto priestoru očakávajú,“ vysvetľuje hlavný architekt mesta Nitry Viktor Šabík.

Takmer 330 obyvateľov tejto mestskej časti zodpovedalo päť otázok. Viac ako 57 % respondentov využíva okolie kaplnky najmä na prechádzky. Pre 42 % opýtaných je tento priestor miestom oddychu a miestom,

kde trávia čas s deťmi. 47 % využíva okolité služby.

Ľudia na Dieloch najpozitívnejšie hodnotia existujúcu kaplnku a zeleň. Chýba im detské ihrisko, viac lavičiek a často sa opakovala aj požiadavka na pobočku pošty.

MESTO MÁ VÍŤAZNÝ NÁVRH, POZERÁ SA NA PROBLEMATIKU NA DIELOCH CELKOVO

Dotazníkové odpovede Útvar hlavného architekta využil pri zadaní do urbanisticko-krajinárskej súťaže návrhov. Mesto ju vyhlásilo v máji tohto roku v spolupráci so Slovenskou komorou architektov.

„Dávali sme veľký dôraz na vypracovanie súťažných podmienok. Rozšírili sme to na celé Diely, nielen na lokálne centrum. Bude to zaujímavé jednak pre nás, aby sme mali materiál, ktorý môžeme použiť napríklad do nového územného plánu, ale aj pre súťažiacich, ktorí majú celkový pohľad na danú lokalitu,“ hovorí Šabík.

Úlohou vysúťaženého ateliéru bude teraz vypracovanie koncepcie riešenia verejných priestranstiev na Dieloch. Tá bude mestu slúžiť ako podklad pri tvorbe zadania nového územného plánu. Zároveň

bude stratégiou pri postupnej revitalizácii tohto obytného súboru v súlade s víziou polycentrického mesta.

„Vítaný ateliér bude pre nás partnerom na ďalší dialóg ako spracovať územie, aby bolo kvalitnejšie. Zohľadňovať budeme aj výsledky z dotazníkového prieskumu, aj požiadavky výboru mestskej časti a samozrejme aj odporúčania poroty,“ popisuje ďalší postup hlavný architekt mesta.

Prvou lokalitou, ktorá bude podrobnejšie rozpracovaná, bude „Medziblok č. 1“. Ide o lokálne centrum Dielov, ktorého dominantou je kaplnka sv. Urbana. Podľa víťazného návrhu má byť priestor okolo kaplnky námestím a živým priestorom pre stretávanie sa.

MESTO CHCE CITLIVO RIEŠIŤ AJ TÉMU KLÍMY

Vítaný návrh zároveň zohľadňuje opatrenia na zmenu klímy. „Už v zadaní sme

požadovali uplatniť opatrenia vychádzajúce z adaptačnej stratégie na dopady zmeny klímy a manažment dažďovej vody,“ vysvetľuje Šabík.

Pre tím architektov bolo hospodárenie s vodou v priestore od začiatku jednou z myšlienok, ktoré tvarovali návrh a skončili pri vytvorení kaskádových terás v dostatočnej veľkosti na zadržiavanie vody v území a umiernení dopadov klimatických zmien na prostredie.

„Voda sa stáva centrom pre parkový okruh, umožňuje vytvoriť mokrad' a kumulovať vlahu v mikropriestore,“ popisujú autori projektu, ktorí zohľadňujú aj skladbu drevín a vegetácie, ktoré tento zámer podporia. Zachytená voda by sa mohla používať napríklad pre zásobovanie fontány.

Lenka Mareková
vizualizácie: ORA Architekti
foto: Lukáš Búš

NA ZASTÁVKÁCH PRIBUDLI ĎALŠIE NOVÉ OZNAČNÍKY

So zavedením novej MHD dopravca postupne vymieňa aj všetky označníky na mestských zastávkach.

PRED

PO

K prvému "pilotnému" na zastávke Priemyselný park III pribudli v septembri aj na zastávkach Edisonova, Golianova, Nedbalova a Mestská hala. Ako prvé sa menia hlavné ťahy Klokočina - Chrenová. Postupne mesto vymení všetkých približne tristo označníkov.

Oproti starým označníkom majú tieto nové:

- väčšiu vitrínu na cestovné poriadky
- nástupištia sú označené písmenami (A, B, C, atď.)
- prehľadný zoznam liniek, ktoré na danej zastávke stoja

- len jednu nohu, čiže netvorí prekážku na chodníku

Okrem nových označníkov pribudnú na niektorých zastávkach aj elektronické informačné tabule. Momentálne má radnica so spoločnosťou Transdev zazmluvnených 12, postupne sa ráta celkovo s 27 tabuľami.

Aktuálne mesto rokuje so Západoslovenskou distribučnou spoločnosťou o bodoch pripojenia.

Lenka Mareková
Foto: Transdev Slovensko

Henrich Varga,
Tomáš Holúbek
foto: Roman Oravec

Prednosta Mestského úradu v Nitre Martin Horák.

PREDNOSTA RADNICE: NOVÉ AUTOBUSY A PROJEKT STARÉHO PARKU MENIA RÁZ NITRY

Martin Horák v rozhovore vysvetľuje, prečo už mesto nepoužíva kontroverznú metódu troch obálok na súťaženie zákaziek, prečo niektoré veci trvajú dlho a aj to, že ulice krajského mesta by sa nemali riešiť iba tak, že sa na ne len tak vyleje asfalt a hotovo, rozmýšľanie o verejných priestranstvách by malo byť koncepčné.

Čo vás počas týchto dní najviac zamestnáva v pozícii prednostu mestského úradu?

- Asi to, čo všetky samosprávy v tomto období - vývoj cien energií a rozpočet mesta, ale aj pokračovanie rozbehnutých projektov. Ide napríklad o obrovský projekt Kreatívneho centra, v rámci ktorého obnovujeme budovy v Kasárňach pod Zoborom a Kino Palace. Ďalej je to cyklopodjazd

a hradný kopec, ktoré nám čakajú na ministerstve, alebo spustenie novej web stránky, ktorú čoskoro zverejníme na pripomienkovanie verejnosťou.

A čo voľby? Tie nezamestnávajú mestský úrad?

- Voľby zamestnávajú iných kolegov, tých, ktorí sú skúsenejší dlhé roky v organizovaní volieb. Po tom, ako som prebral kandidátky, to funguje procesom, ktorý ťahá moja zástupkyňa a súčasne šéfka odboru služieb úradu, doktor-ka Ivana Buranská.

Ste vo funkcii prednostu skoro celé toto volebné obdobie, takmer tri roky. Ktoré sú najvýznamnejšie zmeny v meste, ktoré vidíte?

- Ak sa bavíme o tom, na ktoré zmeny som najviac hrdý, tak sú to dva veľké projekty – nová MHD a projekt Starého parku. Do značnej miery menia ráz mesta. MHD bola prvá skutočná súťaž na dodávateľa MHD na Slovensku, kde sa zapojil viac ako jeden uchádzač. Ten proces trval približne dva roky, stálo nás to veľmi veľa energie a úsilia. Napriek množstvu nástrah a problémov všetko dopadlo dobre a dnes tu jazdia krásne, nové, modré autobusy a budú tu jazdiť minimálne desať rokov, podľa zmluvy.

A pokiaľ ide o Starý park – z každého stretnutia s ateliérom Krejčířikovcov, ktorý nám chystal projekt, som bol nadšený, pretože som videl, aké to bude úžasné dielo. V parku budú moderné herné detské prvky, vrátane inkluzívnych, vodné atrakcie. Už to nebude vyzeráť ako rozľahlé nesúrodé detské ihrisko, ale budú tam veľké zóny pre deti, inde budú grilovacie miesta, zvieratká budú mať svoje miesto za jazierkom. Som nadšený, že sa na to podarilo získať eurofondy.

Vrátime sa ešte k MHD. Spomenuli ste, že to úradu vzalo dva roky príprav, bola to prvá skutočná súťaž na Slovensku. Zachytili sme ale aj názory, že tá súťaž je postavená na tom, čo sa už pripravilo v minulosti a že sa na to iba nadviazalo.

- Toto naozaj nie je pravda. Po tom, ako v roku 2019 prebehla neúspešná súťaž, sme na začiatku roka 2020 začali pripravovať nové podklady na verejné obstarávanie, vrátane nových technicko-prevádzkových štandardov, ktoré okrem iného stanovujú vek autobusov, ich výbavu, možnosť platby kartou a vôbec špecifikujú do detailov všetky autobusy, aby vyzerali a fungovali tak, ako dnes fungujú. Napríklad pri minulých súťažiach sa rátalo s tým, že po Nitre budú naďalej jazdiť desaťročné a staršie autobusy. My sme súťaž nastavili tak, aby víťaz obstarávania prišiel do Nitry s úplne novou flotilou autobusov. V minulých súťažiach sa tiež nerátalo s platbou kartou a s ďalšími vychytávkami, ktoré sú už v dnešnej MHD samozrejmosťou. Takže ak niekto tvrdí, že takéto podmienky súťaže pripravil pred nami, klame.

Hovoríte o prvej skutočnej súťaži. Nemala by to byť pre mestá samozrejmá, že súťažia kvalitne? Pretože inak vznikajú podozrenia na rôzne osobné prepojenia zástupcov miest a uchádzačov na dopravcu v MHD.

- Samozrejme. V prípade Nitry hovoríme o miliónoch ročne, ktoré mesto dopláca za MHD. Preto bolo pre nás dôležité, aby sme platili za očakávanú službu čo najmenej. A to nám dokázalo zaručiť iba obstarávanie nastavené tak, aby sa do neho vedelo zapojiť čo najviac uchádzačov a aby naozaj rozhodla ponúknutá cena,

nie fakt, že sa zapojil jediný uchádzač.

Tu hrá dôležitú rolu čas. Počas prípravy obstarávania sme zistili, že ak by v Nitre vyhral nový dopravca, potreboval by minimálne 9 mesiacov na nábeh – zabezpečenie autobusuov, vodičov, zázemia a všetkého potrebného na spustenie MHD. To znamená, že 9 mesiacov pred termínom spustenia novej MHD, by musela byť podpísaná zmluva. Pred podpisom zmluvy musí prebehnúť celý proces obstarávania, na ktorý si treba rezervovať minimálne 6 mesiacov. A minimálne 6 mesiacov trvá samotná príprava všetkých potrebných podkladov, takže takúto súťaž treba začať riešiť oveľa skôr, než aké sú zákonné lehoty verejného obstarávania.

V mnohých mestách začínajú súťaž tak neskoro, že žiadny uchádzač, okrem dovtedajšieho dopravcu, by nestihol nábeh, preto sa do danej súťaže zapojí práve iba dovtedajší dopravca, ktorý si je navyše vedomý, že sa do danej súťaže ani nikto iný nezapojí, a preto určite nepôjde s cenou najnižšie, ako sa dá. Zákon neporušili, ale s najväčšou pravdepodobnosťou nedostali najlepšiu možnú cenu za danú službu.

Tu nadviažem aj na predošlú otázku. Keď sa stal primátor Hattas primátorom, malo mesto Nitra platnú zmluvu s predchádzajúcim dopravcom do 31. decembra 2019. Preto mala byť súťaž na nového dopravcu vyhlásená najneskôr v septembri-októbri 2018, teda pred voľbami. Žiaľ, nestalo sa tak, súťaž sa spustila až v roku 2019, zapojil sa do nej jediný uchádzač s privysokou cenou, preto sme túto súťaž zrušili a podpísali dodatok k zmluve s predchádzajúcim dopravcom tak, aby sme mohli pripraviť a zrealizovať skutočnú súťaž.

Projekty často presahujú volebné obdobie. O ktorých zdedených projektoch ste si povedali, že sú fajn?

- Tých projektov, ktoré sa naštartovali v minulom období, je viacero, a je to prirodzené. Jeden, ktorý si pochvaľujem, je Nový park. Po nejakých úpravách a po procese verejného obstarávania sa už realizuje a začína to vyzeráť naozaj veľmi pekne. Rovnako škôlka na Dobšinského je krásna.

Bolo však viacero projektov, ktoré sme zdedili a ktoré niesli so sebou veľké problémy. Ide napríklad o cyklotrasu. Bez výrazných zmien by sme ich nikdy neskolaudovali a museli by sme vrátiť milióny eur z eurofondov.

Existuje populárny argument, že ak sa čosi začalo za minulého vedenia, úspech by si nemala pripisovať súčasná garnitúra. Na druhej strane viceprimátor Špoták tvrdí, že zle pripravený projekt je ťažké dokončiť.

- Dobre pripravovaný projekt by sa mal dať zrealizovať bez väčších problémov. Žiaľ, zle pripravený projekt je extrémne náročné dotiahnuť do konca. Vidíme to napríklad na cyklotrase na Borine aj na cyklotrase nad Janíkovcami smerom na Golianovo.

Čitateľ to nevidí, skúsme si teda povedať, v akom to je stave.

- Obe cyklotrasy sa rýchlo ničia. Cyklotrasa nad Janíkovcami už pri projektovaní zachádzala na cudzie parcely, počas realizácie ich zasiahla ešte viac a my sme tie pozemky museli dlhé mesiace vysporiadávať. To zaberalo strašne veľa energie a času úradníkom na mestskom úrade. V prípade poriadnej prípravy sa tomuto dalo predísť, alebo s tým rátať

a riešiť to priebežne, nie narýchlo na poslednú chvíľu.

Je veľa investícií, o ktorých sa vedelo, že s nimi musí mesto pohnúť. Cyklotrasy, nový Chrenovský cintorín alebo lávka nad železnicou, kde Železnice SR vyzývali ešte bývalé vedenie mesta, aby si urobilo priadok, pretože kusy hrdze dopadajú na koľajisko. Roky sa neriešil chýbajúci priechod pre chodcov na Cabajskej ceste. Mnohé veci sa pohli až teraz, nieže po jednom období, ale doslova po rokoch. Prečo? Je to v zlom nastavení procesov v minulosti, alebo v tom, ako to na úrade bolo riadené projektovo?

- Neviem sa vyjadriť k tomu, ako to fungovalo v minulosti. Aj u nás mohli byť niektoré veci riešené lepšie. Každopádne, týmto problémovým veciam sme sa začali venovať a postupne ich dostávame do realizácie.

Ktoré sú top projekty, ktorými sa dnes mesto zaoberá a realizácia bude do pár týždňov?

- Je to napríklad priechod na Cabajskej, obnova časti Mostnej ulice, revitalizácia Starého parku. Máme vysúťaženu firmu na vybudovanie podjazdu pre cyklistov pod Univerzitným mostom, tu čakáme už len na ministerstvo. Začali nám práce v Kine Palace, čo je neskutočné, pretože po trinástich rokoch bude Kino Palace zase slúžiť verejnosti.

Do budúcnosti je to revitalizácia športoviska pri CVČ Domino, čo je nádherný projekt, ktorý chceme financovať z eurofondov. Príkladom nášho prístupu k práci je Hollého ulica. Nechceli sme to spraviť jednoducho, že stiahneme asfalt a vylejeme nový. Bolo by to len dočasné riešenie. Hollého ulicu v súčasnosti pro-

jektujeme. Urobíme to poriadne. Zrekonštruujeme cestu, naprojektujeme okolité ulice, nové parkovacie miesta, chodníky a budúce vedenie si bude môcť vybrať, ktorú časť z tohto projektu chce realizovať.

Hovorí sa, že všetko to dlho trvá. Keď sa niečo v médiách spomenie prvýkrát, do realizácie to príde o 2-3 roky. Prečo?

- To závisí od toho, o čom sa bavíme. Máme tu veľký investičný dlh na cestách a chodníkoch. Často len výmena asfaltu nepomôže. Máme ulice v tak zlom technickom stave, že keď tam vymeníte asfalt, tak budú fungovať 5 alebo v lepšom prípade 10 rokov, ale potom sa to ešte viac zhorší.

Na projektovanie investičných akcií sú dva dôvody: projektant si je povinný pozrieť, ako najlepšie naprojektovať cestu, ako ju rekonštruovať. Následne nám dá objektívny rozpočet na danú investičnú akciu a my potom môžeme robiť súťaž na realizátora. Vďaka tomuto vieme spraviť skutočné verejné obstarávanie, kde víťaz dá najlepšiu cenu, za ktorú dostaneme najlepšiu kvalitu.

Projektovanie aj verejné obstarávanie trvajú nejakú dobu. V prípade zmeny profilu ulice je potrebné stavebné povolenie či územné rozhodnutie, ktoré tiež trvá. Potom treba skolaudované veci zaradiť do majetku mesta. Od schválenia rozpočtu to teda niekedy naozaj trvá rok aj viac, kým sa dostaneme k realizácii, ako som ale spomenul, má to objektívne príčiny.

Je to aj tým, že mesto nie je súkromná sféra a procesy tu fungujú trochu inak?

- Ak by som bol v súkromnej sfére a dôverujem nejakému dodávateľovi, ktorý je možno aj drahší, tak si ho vyberiem

a nemusím robiť súťaž. Na meste však robíme s verejnými financiami, čiže my si musíme stanoviť objektívne ukazovatele, ktoré sú dôležité pri danej akcii a vyhrá ten, kto dá najnižšiu cenu.

Ako s tým zamávali meniace sa ceny materiálov? Lebo aj to bol v poslednom období problém.

- Zamávalo to tak, že buď vy-súťaženi dodávateľa po nejakej dobe prišli s tým, že potrebovali navýšiť ceny, alebo nám odstupovali od zmlúv s tým, že nie sú schopní zákazku za danú cenu zrealizovať. Stalo sa aj to, že sa nám do súťaže nikto neprihlásil. Mnohé firmy dnes nevedia, či budú schopné za danú cenu požadovanú vec dodať.

Toto vedenie prichádzalo s prísľubom otvorenej samosprávy. S tým súvisí aj transparentnosť vo verejnom obstarávaní. Čo sa zmenilo v tejto sfére, v prístupe k súťažiam?

- Zmenilo sa veľa. Tlačíme na to, aby verejné obstarávanie pri investičných akciách išlo cez otvorené systémy a nie cez tri obálky.

Čo znamenajú tri obálky?

- Cez tri obálky sa oslovili tri vybrané firmy. Tá z nich, ktorá

dala najnižšiu cenu, to vyhrala. Vždy tam bolo veľké riziko, že sa medzi sebou poznajú a dohodnú sa na tom, ktorá túto zákazku vyhrá a akú ponuku na ňu dá. Čiže to otváralo pomerne jednoduchú cestu ku korupcii. Mesto navyše veľmi riskovalo, že nedostane najnižšiu cenu. My dnes využívame platformu Josephine. Tam zverejňujeme informácie

o verejnom obstarávaní. Všetci uchádzači vidia, čo obstarávame, každý sa vie zapojiť. Logika je jednoduchá: čím viac uchádzačov sa zapojí, tým väčšia šanca, že dostaneme najnižšiu cenu.

Čo to znamená pre občana? Dávnejšie ste hovorili, že napríklad pri súťaži na MHD-čke sa ušetrili milióny.

- Pre občana to znamená, že mesto má istotu, že v danom momente dostáva najlepšiu cenu za to, čo práve súťaží.

Ste prednostom skoro tri roky. Máte vplyv na rozhodovanie o tom, čo sa deje v meste, alebo len vykonávate vôľu primátora a zastupiteľstva?

- O hospodárení mesta vždy rozhoduje mestské zastupiteľstvo. Našou úlohou je dať do života to, na čo poslanci vyčlenia peniaze.

Mávame porady s primátorom a viceprimátormi, samostatnú poradu mám s vedúcimi odborov a práve tu sa dohadujeme, čo sa ide robiť, riešime problémy pri realizácii projektov.

Je prirodzené, že sa pán primátor často spýta mňa, ale aj iných zamestnancov úradu na odborný názor alebo odporúčenie pri rozhodovaní.

často boli pod vplyvom alkoholu. Okolie to pocítilo, či už vandalizmom alebo ničením verejného majetku. To je dnes minulosťou a ľudia, ktorí žili v blízkosti herní sa cítia bezpečnejšie a patrične to aj oceňujú.

Vy ste nastupovali do funkcie prednostu zhruba v čase, keď nastúpil Covid, po ňom

Ľudia môžu hovoriť, že sa vyhovárame na Covid, ale my sme reálne museli niektoré činnosti utlmiť. Nevedeli sme, či ich budeme schopní do konca roka finančne utiahnuť. Celé toto obdobie charakterizuje okolie Vianoc 2020 a nového roka 2021. Nikdy nezabudnem na to, ako sme museli objednávať chladiarenské autá, lebo sme nemali kde

cieľom je nastaviť fungovanie inštitúcie tak, aby sa neustále zlepšovala.

Čo to znamená z pohľadu užívateľa?

- Užívateľ si všimne, že danú vec dostal rýchlejšie a bez problémov, to je jediné, čo si má všimnúť. To je cieľom nastavovania procesov na úrade. Každý zamestnanec musí vedieť, kde začína a končí jeho úloha v danom procese alebo projekte.

Kde vidíte mesto a mestský úrad o päť rokov?

- To je závislé od toho, kto bude mesto viesť. Na jednej strane je názor časti poslancov, že sa má vo verejnom priestore hlavne asfaltovať. V takom prípade sa nikam nepohneme a mesto bude vyzeráť stále rovnako.

Jedno z veľkých rozhodnutí počas tohto obdobia bolo zrušenie hazardu. Tu boli silné tlaky z rôznych záujmových skupín, napriek tomu zrušenie hazardu prešlo. Mesto ale prišlo o peniaze na príjmovej stránke rozpočtu. Ako sa s tým vysporiadavate? S odstupom času, bol to dobrý krok?

- Bol to jediný správny krok. Môžem mať pochybnosti o rôznych veciach, ale tu nemám ani najmenšiu. Je pravda, že mesto tu prišlo o príjem. Ale akú cenu mali tieto peniaze? Nie je všetko iba o peniazoch. Mali sme tu herné a dnes na ich mieste máme potraviny, drogérie, kaviarne, fitness centrá a ďalšie prevádzky prospešnejšie pre okolie. Neodškriepiteľný prínos je pre rodiny ľudí, ktorým sme sťažili možnosť hrania. Možno hrajú online, ale mechanizmus hrania je iný. V herniach ľudia prehrávali celé výplaty,

prišla vojna u susedov a teraz kríza s cenami energií. Asi ste nemali predstavu o tom, že budete riadiť mesto v čase, keď sa na nás bude valiť jedna kríza za druhou.

- Nevieť, či je dostatočné povedať, že je to náročné. Ten, kto s tým nemá skúsenosti, asi nedokáže pochopiť, čo všetko to zahŕňa. Keď prišiel Covid, štát nerobil prakticky nič. Všetky opatrenia vychádzali zo samospráv. Vtedy sme sedeli a rozhodovali sa, čo urobíme, aby sme ochránili ľudí, ako a na základe akého zákona. Stovky opatrení sa prijímali extrémne rýchlo. Bolo treba pripraviť fungovanie mestského úradu, ktorý zďaleka nebol pripravený na to, že ľudia budú pracovať z domu. Potom prišli úlohy od štátu ako plošné testovanie. Prichádzali v čase, kedy sme nevedeli, čo bude ďalej, nevedeli sme, aké budú mať príjmy do rozpočtu, ktoré sa z mesiaca na mesiac prepádali.

uskladňovať telá zosnulých. Ani na to, ako sme zvažovali, že ak sa situácia zhorší, budeme ich musieť uskladňovať na ľadovej ploche hokejového štadióna. To bolo najhoršie obdobie, čo si tu pamätám.

Ľudia veľmi rýchlo zabúdajú, nepríjemné veci chcú vytesniť, ale je dobré si to pripomínať, pretože toto obdobie sa dotklo asi každej rodiny na Slovensku. Každopádne, toto úzko súvisí aj s fungovaním úradu. Kde vidíte priestor pre zlepšenie jeho fungovania a čo ste spravili pre jeho zefektívnenie?

- Vzhľadom na skúsenosti s nie dobre pripravenými eurofondovými projektami sme pripravili smernicu o projektovom riadení na základe metodiky Prince 2, ktorá kladie dôraz na predprípravu projektov. Zároveň sme prešli hodnotením a implementáciou modelu CAF, ktorého

Je tu ale aj druhý pohľad, a to pozeráť sa na verejné priestranstvá koncepcie. Snažíme sa prinášať riešenia, ktoré naše ulice aj skrášlia, a ktoré sú trvácnejšie. Typickým príkladom je Špitálska ulica. Pôvodný plán bol ulicu len vyasfaltovať. Na podnet poslanca Petra Mezeia sme pristúpili k zmene profilu ulice. Urobíme tu širší chodník, reálne využiteľný pre chodcov, vytvoríme parkovacie miesta, doplníme zeleň a upravíme jazdný pruh pre autá a autobusy. Profil ulice sa zmení tak, aby bola užívateľsky príjemnejšia pre obyvateľov.

Zároveň úlohou mesta nie je iba asfaltovať a svietiť. Mesto má v kompetenciách aj sociálnu oblasť, oblasť vzdelávania alebo kultúry. A o tom, kam sa mesto posunie o päť rokov, vždy nakoniec rozhodne dané zastupiteľstvo a vedenie mesta.

MEGAVOL'BY SA BLÍŽIA. AKO SI BUDEME VYBERAŤ NAŠICH ZÁSTUPCOV?

V sobotu 29. októbra sa uskutočnia spojené voľby. Aby sa ušetrilo, v jeden deň si budeme voliť naraz primátora s mestskými poslancami a župana so župnými poslancami.

Výhodou je teda aj to, že ľudia nebudú musieť chodiť k voľbám dvakrát. Očakáva sa preto vyššia volebná účasť.

Ak sa niekto rozhodne voliť iba v jedných voľbách a v druhých nie, má na to právo.

Na tomto mieste sa dozviete všetko, čo potrebujete vedieť

o voľbách do mestskej aj regionálnej samosprávy.

KEDY SA VOLÍ?

V sobotu, 29. októbra. Volebné obdobie županov a župných poslancov sa o jeden rok natiahlo, aby sa v tomto roku mohli oboje voľby uskutočniť naraz, čím sa ušetrí peniaze. Kvôli tomu sú tieto voľby mi-

moriadne náročné na organizáciu, a preto pozor – voľby sú o dve hodiny kratšie ako obvykle. Volebné miestnosti sa otvoria o siedmej ráno, avšak zavrú sa už o ôsmej večer a nie o desiatej, ako to bývalo doteraz. Dôvod je ten, že komisie budú mať obrovské kvantum roboty pri spočítavaní hlasov.

KDE SA VOLÍ?

V Nitre je zriadených 71 volebných okrskov, tak, ako po uplynulých rokoch. Nič sa teda nemení, voliť budeme v priestoroch škôl, kultúrnych domov a podobne. Presné miesto volieb sa dozvieme z oznámení, ktoré vám zamestnanci mestského úradu vhodia do schránky.

AKO SA VOLÍ?

Volieť sa môže iba v mieste trvalého pobytu. Po príchode do volebnej miestnosti dostanete dve obálky, modrú a bielu. Hlasovacie lístky označené modrou farbou sú pre voľby do župy, na nich teda budú kandidáti na župana a na

lístkoch krúžkujeme iba jedno číslo. Pokiaľ ide o poslancov, zakrúžkovať môžeme najviac toľko poradových čísel kandidátov, koľko poslancov má byť v danom obvode zvolených. Príklad: Krškany majú v mestskom zastupiteľstve iba jedného poslanca, v tejto mestskej časti preto krúžkujeme iba poradové číslo jedného favorita. Klokočina má siedmich poslancov, krúžkovať tak môžeme maximálne sedem vybraných čísel. Pre voľby župných poslancov zakrúžkujeme maximálne toľko poradových čísel, koľko kandidátov sa volí v danom obvode. Do župného parlamentu vysielajú jednotlivé obvody rôzny počet kandidátov, v závislosti od veľkosti obvodu. Celý kraj je rozdelený na osem obvodov. Najviac poslancov má nitriansky obvod, to znamená, že napríklad v Nitre a v obciach pri Nitre môžeme krúžkovať až trinásť poslancov. No napríklad obvod Zlaté Moravce si do župného parlamentu vyberá iba troch poslancov. Pozor! Ak zakrúžkujete viac poslancov,

župných poslancov. Na bielych lístkoch budú kandidáti na primátora a na mestských poslancov.

Hlasuje sa krúžkovaním poradového čísla kandidátov, ktorých chceme zvoliť. V prípade primátora a župana tak na

ako sa môže voliť, hlasovací lístok je neplatný a váš hlas tak úplne prepadne.

Hlasovacie lístky pre voľby primátora a mestských poslancov vložíme do bielej obálky a vhodíme do jednej volebnej urny, lístky pre voľby

župana a župných poslancov vložíme do modrej obálky a vhodíme ich do druhej urny.

KTO VOLÍ?

Do mestských volieb volí občan SR alebo cudzinec s trvalým pobytom v Nitre. Podmienkou je, že najneskôr v deň konania volieb musí mať 18 rokov. Pre župu platí to isté, len trvalý pobyt sa vzťahuje na územie obce v rámci Nitrianskeho kraja.

V prípade nariadenej izolácie pre koronavírusové ochorenie budú môcť voliť aj Covid pozitívni voliči. Voliť budú do prenosnej schránky.

KOHO VOLÍME V NITRE?

- ✘ **primátora Nitre**
- ✘ **31 mestských poslancov** (každá mestská časť volí

ZOZNAM KANDIDÁTOV NA PRIMÁTORA NITRY

Erik BLAŠKO

(Národná koalícia / Nezávislí kandidáti)

Marek HATTAS

(Tím Kraj Nitra)

Igor KRŠIAK

(Hlas, Sme rodina, Dobrá voľba, Umiernení Demokrati Slovenska)

Pavol OBERTÁŠ

(NEKA)

Dalimír SOLČANSKÝ

(Republika)

Štefan ŠTEFEK

(NEKA)

ZOZNAM KANDIDÁTOV NA POSLANCOV NITRY

iný počet poslancov, počet volených poslancov je vyznačený na volebnom lístku, dokopy za celú Nitru ich je 31)

- ✘ **župana nášho kraja**
- ✘ **13 poslancov**, ktorí budú sedieť v krajskom parlamente (dokopy aj s inými obvodmi z celého Nitrianskeho kraja je tu 54 poslancov)

Zoznam kandidátov na primátora Nitre nájdete na týchto stránkach. Zoznam poslancov sme zverejnili na stránke mesta Nitra (www.nitra.sk), dostanete sa sem aj po naskenovaní QR kódu.

Podrobnejšie informácie o voľbách sú na webe mesta a na webe ministerstva vnútra.

Tomáš Holúbek
ilustračné foto: Roman Oravec

KALENDÁR PODUJATÍ - OKTÓBER

5 ST

18.30 – 21.10
komédia - Láska, sex
a dane / DAB

6 ŠT

17.00 – 18.30
prednáška - Barón
Gregor Friesenhof –
Prometeus z Ponitria
/ Ponitrianske múzeum

18.00 h
Koncertná sála
Nitrianskej galérie /
koncert Baroque Goes
Jazz Trio / 5 € | 2.50 €

18.00 – 19.00
koncert - VARGA
QUARTETT WIEN /
Rakúsko / Jesenný
cyklus koncertov
vážnej hudby XVII.
Nitrianska hudobná
jeseň / Synagóga / 3 €

18.30 – 21.10
komédia - Láska, sex
a dane / DAB

7 PI

19.00 – 20.00
koncert - Júlia
Kozáková / Galéria
Trafáčka

19.00 – 20.00
Nové divadlo - Anna
Franková / Dom Matice
slovenskej / 8 €

8 SO

16.00 – 17.30
Kalimbový workshop /
Bod.K7

18.30 – 20.40
predstavenie - Jozef
a jeho zázračný
farebný plášť / DAB

19.00
Music A Cafe – OC
Centro / koncert Close
Harmony Friends
s hosťom Kate Evans
/ 12 €.

9 NE

18.00 – 19.00
koncert - LES SIRÈNES
- ženský spevácky zbor
Jesenný cyklus
koncertov vážnej
hudby XVII. Nitrianska
hudobná jeseň /
Synagóga

10 PO

18.30 – 20.40
predstavenie - Jozef
a jeho zázračný
farebný plášť / Divadlo
A. Bagara

11 UT

18.30 – 20.10
predstavenie -
Kutlochy / DAB

19.00 – 21.00
predstavenie - Čudné
popoludnie Dr. Zvonka
Burkeho / DAB

12 ST

17.30 – 18.30
vernisaž výstavy -
Jakub Užovič Hranice
/ Bod.K7

18.00
Koncertná sála
Nitrianskej galérie
/ koncert Milan
Paľa & Katarína Paľová
/ 5 € | 2.50 €

18.30 – 20.10
predstavenie -
Kutlochy / DAB

13 ŠT

13 ŠT – 16 NE
Majstrovstvá SR
v elektronických
športoch 2022
Napínavé zápasy,
skvelé herné štúdiá
a najlepší slovenskí
a českí hráči na jednom
mieste. / Agrokomplex

17.00 h

Koncertná sála
Nitrianskej galérie /
beseda 4-3-2-1 Jana
Micenkova / Vstup
zdarma.

18.00 – 19.00
koncert - TEMPEI
NAKAMURA, Japonsko
Jesenný cyklus
koncertov vážnej
hudby XVII. Nitrianska
hudobná jeseň /
Synagóga / 3 €

14 PI

18.30 – 20.00
predstavenie - Vlastníci
/ DAB

15 SO

10.00 h
Klokočina (trávnatá
plocha oproti Bille)
Garážový výpredaj

17.00 – 18.00
Nové divadlo - Palček /
Dom Matice slovenskej
/ 6 €

16 NE

18.00 – 19.00
A. Banášová, A. Janiga,
M. Pacovský, M. Klátik
Jesenný cyklus
koncertov vážnej
hudby XVII. Nitrianska
hudobná jeseň /
Synagóga / 3 €

18 UT

19.00 – 20.20
Divadlo Yarmat:
A rozhodnutie daj nám
dnes / Bod.K7

19 ST

18.30 – 20.00
predstavenie - Nádej
zomiera posledná /
DAB

20 ŠT

18.00 – 19.00
koncert - BRNO
CONTEMPORARY
ORCHESTRA
Jesenný cyklus
koncertov vážnej
hudby XVII. Nitrianska
hudobná jeseň /
Synagóga / 3 €

18.30 – 20.10
predstavenie - Nádej
zomiera posledná / DAB

21 PI

18.00 – 19.00
koncert - Ján Labant,
Ján Figura
Jesenný cyklus
koncertov vážnej
hudby XVII. Nitrianska
hudobná jeseň /
Synagóga / 3 €

19.00 – 20.00
Nové divadlo - Zlodejka
kníh / Dom Matice
slovenskej / 8 €

22 SO

20.00
koncert - INÉ KAFE /
Frankie Rock Club

23 NE

18.00 – 19.00
K.Madariová, J.Madari,
L.Mik, F.Fejtl
Jesenný cyklus
koncertov vážnej
hudby XVII. Nitrianska
hudobná jeseň /
Synagóga / 3 €

26 ST

18.00 h
Koncertná sála
Nitrianskej galérie
/ koncert Kristína
Smetanová / 5 € |
2.50 €

19.00 – 21.00
Slam poetry exhibícia/
Bod.K7 / 4 a 6 €

27 ŠT

18.00 – 19.00
Elena Letňanová
Jesenný cyklus
koncertov vážnej
hudby XVII. Nitrianska
hudobná jeseň /
Synagóga / 3 €

18.30 – 20.30
Rozsobaše
(predpremiéra) / DAB

19.00 – 21.00
Zdeněk Izler „Na plný
coole“ - Show plná
scénok, imitovaní
a výborných vtípov /
PKO Nitra

28 PI

18.00 – 19.00
Nové divadlo - Rojko
1.premiéra / Dom
Matice slovenskej / 8 €

29 SO

17.00 – 18.00
predstavenie - Rojko
2. premiéra / Dom
Matice slovenskej / 8 €

18.30 – 20.30
predstavenie -
Rozsobaše / Divadlo
A. Bagara

31 PO

18.30 – 20.30
predstavenie -
Rozsobaše / Divadlo
A. Bagara

VIAC INFORMÁCIÍ

**Turistické
informačné centrum
Nitra**, Štefánikova
trieda 1, Nitra,
+421 (0) 37 161 86,
e-mail: info@nitra.sk,
www.nitra.eu

OSEMDESIATNIK SA UŽ DESAŤROČIA STARÁ O ZVIERATKÁ V PARKU

Malé deti necháva, aby zvieratká prikrmovali. Zároveň ale návštevníkov upozorňuje na to, že štvornohým krásavcom môžu niektoré aj dobre mienené potraviny za ohradou uškodiť.

V marci oslávil meniny aj narodeniny súčasne. No tieto oslavy boli výnimočné, pretože mu priniesli ôsmy krížik na chrbte.

Čerstvý osemdesiatnik Jozef Cibula už dávno mohol byť na zaslúženom odpočinku ako jeho rovesníci. „Niektorí sú už aj na druhom svete,“ po dotkne. On si však nedá povedať.

Stále pracuje, pre Mesto Nitra robí nepretržite už od roku 1957. A nie, v tej číslovke nie je preklep. Pán Cibula je dlhých 65 rokov pracovne spájaný s mestom – pracoval pre Nitru na rôznych pozíciách už od školského veku a vydržalo mu to až doteraz. Posledné desaťročia sa v mestskom parku na Sihoti stará o zvieratká.

„Ja sa nikam nechystám,“ riekol raz klasik a vytrvalý senior vraví to isté. „Stále ma to ťahá k mojim zvieratkám. Keď mám nejaké povinnosti, neostanem sa predsa doma vyvaľovať na gauči a pozeráť televízor,“ hovorí rázne. A tak či je piatok, sviatok, či leje alebo sú vonku štyridsiatky, tohto pána vždy stretnete v parku. Čerstvé jedlo a čistú vodu potrebujú zvieratká každý deň.

SUDY S VODOU HO NA DVA TÝŽDNE PRIPÚTALI NA NEMOCNIČNÉ LÔŽKO

Práci obetoval Jozef Cibula naozaj všetko, aj svoje zdravie. Pri prenášaní 50-litrových sudov na vodu strhol nádobu na seba tak nešťastne, že na dva týždne skončil v nemocnici s dvoma vyskočenými platničkami a potrhanými svalmi. Operovať ho už nemohli, pretože je vo vysokom veku a má aj pridružené choroby. Ani to ho neodradilo a hneď ako mohol, bol naspäť pri zvieratkách, svojej celoživotnej láske.

Vťah k nim získal doma, v Horných Lefantovciach. Otec bol strážca lesnej zveri a syna brával so sebou prikrmovať zver. Keď nemal čas, poslal malého Jozefa do lesa samého. Dedko tiež choval na dedine všeličo, od koní či kráv cez ovce a morky až po zajace a holuby. V tom čase to bolo úplne bežné, vnuk sa pri svojom dedovi kadečomu priučil. „Choval som už skoro všetko, no moje najobľúbenejšie zvieratá sú psy a holuby. Prečo práve tieto? No to je jednoduché. Pes vás nikdy nezradí a holub sa mi ľúbi, lebo je verný svojej žene a nikdy nepôjde inde.“

PRÁCA JOZEFOVI VŽDY KVITLA. METAFORICKY AJ DOSLOVA

Hoci si Jozefa Cibulu my mladší spájame so zverincom v parku, svoju pracovnú dráhu nezačínal so zvieratkami, veď

v päťdesiatych rokoch minulého storočia ešte v parku ani neboli.

Na úplnom začiatku pracoval ako robotník, vysádzal kvetiny, očkovoval dreviny a množil kríky. Solídne základy nadobudol doma na dedine, kde mali ovocný sad, veľké skleníky a rozsiahle záhrady. Neskôr sa stal vedúcim sadovníckej tvorby. „Vždy som si vravel, že moja robota kvitne. A kvitne mi doteraz.“

Pamätá si dobu, kedy sa začal robiť Spojovací a Nový park. Na tých miestach kedysi pestovali zeleninu, pri zakladaní spomínaných parkov prevádzali kapustu, cibuľu aj papriku do skladov pri kúpalisku a pri Rybárskom dome. Pri poznámke, že bol svedkom toho, ako sa park rozširoval, podotkne s úsmevom: „Nielen svedkom, ale aj pracantom. Osobne som na tom robil.“

MAJÚ ZVIERATÁ SVOJE LAHÔDKY? NIE, NIE SÚ AKO ČLOVEK

Dnes pán Jozef veľmi oceňuje rozhodnutie umiestniť v mestskom parku aj zvieratká. Je to totiž niečo, čo vôbec nie je

typické pre európske parky. 'Mestskí' ľudia, no najmä deti zo sídlisk, si tak naživo prezrú stvory, ktoré by inak vo svojom prostredí nevideli.

Kedy presne sa zvieratká do parku dostali, si Jozef nespomína, bolo to však niekedy v šesťdesiatych rokoch minulého storočia. Začínalo sa s pár kusmi danielov, jeleňov a srniek. Kozy ani ovce tu vtedy vôbec neboli. Zvieratá sa krmili senom a mlátom.

Dnes je v nitrianskom mestskom parku celkovo 47 kusov zvierat. Z lesných zvierat sú to daniely a muflóny, z domácich somáre, kozy a ovce.

Pán Jozef im denne chystá vodu aj stravu, v ktorej je základom seno. Po zeleninu a pečivo chodí na svojej dodávke do obchodných reťazcov, denne odvezie asi 60 kilogramov potravín pre zvieratá. „Reťazce nám dávajú úplne všetko, aj plesnivé jedlo, takže to musím triediť, asi 60 % toho, čo dostaneme, vyhadzujem,“ hovorí Jozef Cibula. Na zelenine sú tiež plastové obaly a štítky, všetku ju preto musí prezrieť, aby sa nič nevhodné nedostalo do citlivého tráviaceho traktu zvieratiek.

Jeden reťazec zmluvu na dodávanie stravy pre zvieratá zrušil. Odvolal sa na nariadenie Európskej únie, podľa ktorej všetko nepredané jedlo musí ísť do spaľovne. Jozefovi nad takýmto nariadením postál rozum.

„Zviera nie je človek,“ odpovedá Jozef na otázku, čo je pre zvieratká v parku lahôdkou a na čom si najviac pochutia. „Zožerú všetko, čo im dáme a ak nemajú iné, požerú aj to, čo predtým nechceli.“

ZVIERATKÁ CHYTIA OBČAS AJ DETSKÉ PRŠTEKY

Samostatnou kapitolou, o ktorej by opatrovník zvierat vedel hovoriť dlho, je prístup niektorých ľudí k jeho zverincom. Zažil napríklad to, ako sa niekto zbavoval plesnivého jedla tým, že ho nahádzal zvieratám za plot. Pamätá si aj na pána, ktorý hodil stravu zvieratkám v igelitkách.

Nie je to pritom žiadna sranda, takýto počin môže zviera aj zabiť. V septembri 2019 tu našli bez známok života daniela. Z úst mu trčala páska, ktorou organizátori cyklistických pretekov v parku

vyznačili trasy. Daniel pritom nebol v parku ešte ani týždeň, mesto za zviera ešte nestihlo zaplatiť faktúru. Jozef hovorí, že mladý daniel si tak nezodpovedným konaním tých, čo pásku uviazali na ohradu, prišiel do Nitry po smrť.

Podobne smutný prípad zaznamenali aj v prípade samice muflóna. Tú niekto doslova prekrmlil gaštanmi. Pitva ukázala, že zviera ich malo plný žalúdok a nedokázalo ich stráviť.

Plesnivé a skysnuté potraviny zase zvieratám spôsobujú hnačky.

Napriek rizikám, Jozef Cibula necháva návštevníkov, aby zvieratká krmili. Spolieha sa na ich zdravý rozum a trpezlivosť ohľadom toho, čo im dávať môžu a čo je pre ne nevhodné.

„Deti sa tešia, keď môžu krmieť zvieratká. Prinesú si mrkvičku, ktorú doma strúha mama, alebo zemiaky či rožky. Majú výdrž dávať to zvieratkám

po jednom kúsku. Občas im aj prstečky chytia, detičky si popláčú, ale stále im to dávajú a ja im nebránim, pretože to robia s mierou a tešia sa z toho a ja sa teším s nimi. Kamerunské kozičky aj vychádzajú von, deti sa s nimi fotia, hladkajú ich, aj bozkávajú. Ak to neprekáža rodičom, prečo by mne malo?“ pousmeje sa čiperný pán.

Čo by teda ľudia robiť nemali, ak nechcú zvieratám uškodiť? Podľa Jozefa Cibulu by ich nemali krmieť gaštan-

mi, plesnivou alebo zhnitou stravou a nemali by do ohrady hádzať ani zlatovku, ktorú si laik často zamieňa so zlatým dažďom. Všetko žrádlo by mali dávať zvieratám v malom množstve. A ideálne by bolo, aby použili automat na prikrмлиvanie zvierat, ktorý mesto osadilo v parku.

Ľudia často diskutujú, či je vôbec vhodné mať zvieratá v mestskom parku a či tu nájdú vhodné podmienky pre život. Jozef v tom má jasno. „Keď si predstavím, ako chovajú ľudia zvieratá na dedine – majú chliev 2 x 1,5 metra, tam chovajú kozy, v zime, v lete, maximálne ich dajú na špagát, uviažu o kôl a dajú ich vypásť trávu, potom na druhý deň ich preložia na iné miesto, ani vodu tam často nemajú, tak v porovnaní s týmto je o naše zvieratá v parku ďaleko lepšie postarané. Kamerunské kozičky aj daniely často vypustím von, mimo ohrady, a vždy sa vrátia naspäť. Ak by im tu nebolo dobre, tak sa nevrátia.“

Tomáš Holúbek
foto: Tomáš Holúbek
a Roman Oravec

**POĎTE
DO KLUBU
DARCOV**

Darujte
a rozhodnite
o dani v Nitre

WWW.KLUBDARCOV.NKN.SK

Seriál o triedení odpadu šitý Nitre priamo na mieru

TRIEDIM, TRIEDIŠ, TRIEDIME...

V druhej časti seriálu si povieme o tom, čo patrí a čo naopak nepatrí do kontajnera na papier. Na prvý pohľad to možno vyzerá, že predsa každý vie, čo je papier, ale pri triedení je to trochu zložitejšie.

2. ČASŤ: PAPIER (MODRÝ KONTAJNER)

DO MODRÝCH ZBERNÝCH NÁDOB (VRIEC) PATRÍ:

- papier, časopisy, noviny, zošity, kancelársky papier, letáky, katalógy, pohľadnice, listy, papierové tašky (nie povoskované darčekové tašky)
- lepenka a kartón (stlačené)
- skartovaný papier
- papierové krabičky a kartónové škatule (stlačené, papierové lepiace pásy môžu ostať)
- obálky s plastovým okienkom (okienko tam neprekáža)

- papiere zopnuté kovovou spinkou v malom množstve (malé množstvo spiniek neprekáža)
- výrobky a obaly označené symbolmi PAP (čísla 20 – vlnitá lepenka, 21 – hladká lepenka, 22 – papier)

Pred triedením je potrebné odstrániť tvrdú väzbu z kníh, plastové a kovové časti zo zakladačov a obalov, plastové obaly používané pri balení napr. časopisov, letákov). Nie je potrebné odstraňovať kovo-

vé sponky z papiera (časopisov, zošitov).

ČO SA STANE S VYTRIEDENÝM PAPIEROM?

Vytriedený papier sa využíva ako základná surovina pri opätovnej výrobe papiera. Prechádza ešte dotriedňovaním a podľa kvality sa určuje jeho ďalšie spracovanie.

DO MODRÝCH ZBERNÝCH NÁDOB (VRIEC) NEPATRÍ:

- mokrý papier (môže plesnivieť) -> patrí do kompostu, do kozuba alebo Zmesového komunálneho odpadu, ak vyschne a nie je plesnivý, môžete ho vhodiť do Papiera
- masťný a špinavý papier -> Zmesový komunálny odpad alebo kozub
- samoprepisovací, povoskovaný, asfaltový a dechtový papier -> Zmesový komunálny odpad
- termopapier (je hladký a písma na ňom často vybledne, napríklad účtenky) -> Zmesový komunálny odpad

- kopírovací papier, pauzovací papier -> Zmesový komunálny odpad
- použité, masťné alebo zašpinené papierové vreckovky a servítky -> Kompost alebo kozub alebo Zmesový komunálny odpad
- polystyrén -> Plast (ak je čistý) alebo Zmesový komunálny odpad (ak je znečistený), najideálnejšie pre recykláciu je však odniesť ho na Zberný dvor
- nápojový kartón = viacvrstvý kombinovaný materiál -> dávajte do nádoby na Plast
- papierovo/plastovo-hliníkový obal od korenín, masla, potraviny pre zvieratá -> Zmesový komunálny odpad
- menštruačné vložky, tampóny, plienky -> Zmesový komunálny odpad
- kompostovateľný „papier“ -> Kompost alebo zmesový komunálny odpad
- roľky od toaletného papiera a kuchynských servítkov, obaly od vajčiek -> Zmesový komunálny odpad

Vedeli ste že...?

- 👉 Recyklácia 1 tony papiera ušetrí asi 2 580 litrov ropy, 26 500 litrov vody a 17 stromov.
- 👉 Vytriedením 110 ton starého papiera a jeho použitím na výrobu nového sa zachráni 1 hektár 80-ročného lesa.
- 👉 Papier je možné recyklovať 5 až 8×, opakovanou recykláciou sa skracujú celulóзовé vlákna, takýto papier je možné kompostovať.
- 👉 Recyklovaný papier vypúšťa približne o 70 % menej škodlivín do ovzdušia
- 👉 1 tona recyklovaného papiera ušetrí 27 kg emisií v ovzduší v porovnaní s papierom z primárnych surovín.

Martin Pavelka
foto: Adobe Stock

10. 10.–4. 11. 2022 (V. - VII. Turnus jesenného upratovania) ROZPIS UMIESTNENIA KONTAJNEROV

KLOKOČINA III

PONDELOK 10. 10. 2022

1. Petzwalova x Jedlíkova
2. Jedlíkova x Kmetova
3. Golianova 62 – slepá ul. do sídliska
4. Nedbalova – bývalá ZŠ
5. Škultétyho x Nedbalova
6. Petzwalova 60

UTOROK 11. 10. 2022

7. Novomeského 10
8. Novomeského 27
9. Novomeského 55
10. Baničova 1 – trávnatá plocha
11. Petzwalova 44
12. Pramenistá x Rybníčná

ČERMÁN

STREDA 12. 10. 2022

1. Priečodná x Golianova
2. J. Mrvu x Hurbanova
3. L. Čuláka x M. Š. Trnavského
4. Červeňova x Galbavého
5. Hlboká x Potravínarska

ŠTVRTOK 13. 10. 2022

6. Čulenova 15 x Michala Lukniša
7. Dolnočermánska x Tehelná
8. Tehelná 90
9. Hlboká 41
10. Hattalova x Tajovského x Hanulova
11. Hlboká 63

PIATOK 14. 10. 2022

12. Tajovského x Červeňova
13. Bottova x Južná
14. Slnecná x Urbánková x Kavcová
15. Kostolná x Priečodná
16. Voľná plocha nad Maticou slovenskou
17. Železničarska oproti č. 32

CHRENOVÁ II

PONDELOK 17. 10. 2022

1. Lesná ul. medzi 1 - 2
2. Lipová 10
3. Tr.A. Hlinku 32
4. Výstavná 29 – 35

5. Výstavná 39
6. Javorová

UTOROK 18. 10. 2022

7. Lúčna
8. Dlhá 12
9. Kozmonautov 12
10. Výstavná 7 – 9 za dom
11. Brezová

CHRENOVÁ IV

STREDA 19. 10. 2022

1. Gorazdova x Fándlyho
2. Levická (200 m od zástavky MHD)
3. Fándlyho x Beniakova
4. Pri strelnici x Bohúňova

ŠTVRTOK 20. 10. 2022

5. Hečkova x Pod vinohradmi
6. Za humnami 50
7. Ďurčanského x Biringerová
8. Dlhá x Sadová

PIATOK 21. 10. 2022

9. Doležalova x Vašinova
10. Malíkova x Chrenovská
11. Kvetná 20 pred garáž
12. Dlhá č. 9

ZOBOR SMER VÝCHOD OD KLÁŠTORSKEJ UL.

PONDELOK 24. 10. 2022

1. Hornozoborská x Turistická
2. Hornozoborská x Slávičie chodníky
3. Hornozoborská x Hraničná
4. Metodova x Žibrická

UTOROK 25. 10. 2022

5. Moskovská x Tatarkova
6. Martinská dolina x Malá kamenná
7. Martinská dolina x Jelenecká
8. Chmelová dolina x Trnístá

STREDA 26. 10. 2022

9. Orechová x Panská dolina
10. Panská dolina pred č. 29
11. Strmá x Pri jazierku
12. Strmá x Urbancova

ŠTVRTOK 27. 10. 2022

13. Svätourbanská x Jánskeho
14. Dolnozoborská x Chmelová
15. Svätoplukova x Pod Zlatým brehom
16. Hornozoborská x Kamenná

PIATOK 28. 10. 2022

17. Hraničná x Dubová
18. Burgunská x Orechová
19. Konečná MHD č. 10 – Zobor
20. Chmelová dolina býv. otočka MHD č. 1

DRAŽOVCE

PONDELOK 31. 10. 2022

1. Švabinského x Ambrová
2. Pri Perinovej studni x Pri pekárni
3. Pod kostolíkom x ul. J. Zelenáka
4. Rozmarínová x Pri Dobrotke
5. koniec cesty do bývalého kameňolomu

UTOROK 1. 11. 2022

6. koniec Zoborskej ul.
7. ul. J. Zelenáka x Kultúrna
8. Topolčianska x Ščasného
9. Lužianska x Topolčianska

ZOBOR OD KLÁŠTORSKEJ UL. SMER ZÁPAD

STREDA 2. 11. 2022

1. Klinčeková x Hornohorská
2. Hornozoborská x Kláštorská
3. Kláštorská x Laliová
4. Komenského x Skautská

ŠTVRTOK 3. 11. 2022

5. Hornozoborská 100
6. Orgovánová x Vinohradnícka
7. Muškátová x Sv. Beňadika
8. Dobšinského x Jelenecká

PIATOK 4. 11. 2022

9. Svätoplukova x Ružová
10. Vendelínska
11. Dolnohorská 62

VMČ 4 - Klokočina

Milí obyvatelia Klokočiny.

Tak ako sa blíži jeseň a záver roku 2022, blíži sa aj záver tohto volebného obdobia.

Tieto ostatné štyri roky boli pre nás všetkých iné a náročné. Či už príchodom pandémie, ktorá nás pribrzdila v mnohých aktivitách, ale i samotnou zmenou vo vedení mesta Nitry. Mnohí z nás očakávali, že to bude zmena pozitívna a budeme pokračovať v nastavenom trende opráv chodníkov, ciest, či bu-

dovaním nových parkovacích miest a iných potrieb a tým sa skvalitní a uľahčí život na našom najväčšom sídlisku. Žiaľ, keďže priority vedenia mesta nekorešpondovali s prioritami vás obyvateľov a nás poslancov a členov za VMČ 4, musíme s poľutovaním skonštatovať, že ostatné štyri roky sme si mohli vaše požiadavky a podnety vypočítať, ale žiaľ, k ich realizácii neprišlo, i napriek snahe niektorých poslancov za našu

mestskú časť presadiť v rozpočte viac peňazí pre našu mestskú časť. Pevne veríme, že napriek ťažkému obdobiu, ktoré nás v dôsledku zdražovania v budúcnosti čaká, nájdeme vami novozvolení poslanci po októrových komunálnych voľbách viac podpory zo strany vedenia mesta. Ďakujeme vám, že ste počas celého obdobia s VMČ aktívne komunikovali a nahlasovali vaše požiadavky.

Prajeme vám krásnu jeseň prežitú v zdraví a prosíme vás o aktívnu účasť v komunálnych voľbách. Veríme, že vyberiete práve takých kandidátov na poslancov, či už z terajších aktívnych poslancov, ale hlavne tých, ktorí budú hájiť potreby obyvateľov Klokočiny a nášho mesta.

VMČ Klokočina

VMČ 6 - Dražovce, Zobor

Vážení priatelia.

Pomaly sa blíži jeseň volebného obdobia, u niekoho to evokuje krásne slnečné počasie a druhý to vníma ako nástup sychravého, depresívneho počasia. Je čas zhodnotiť, čo sa chcelo a čo sa podarilo.

V oblasti investičnej je zoznam opráv ciest a chodníkov „nekonečný“. Čo sa z neho podarilo ukrojiť je Hornozoborská ulica od Kláštorskej po Svätourbanskú v rámci združenej investície súvisiacej s výmenou vodovodu, Lukáčová, I. časť Mrázova, I. časť Vansová, I. časť Pod Zlatým brehom,

Kľúčovského, Vysoká, Kultúrna, Poniklečova od Klinčekovej po Azalkovu, Veterinárska, Narcisova. Pred realizáciou sú Klinčekova, I. etapa Dolnohorská, II. etapa Dolnohoská, II. časť Mrázová ulica. Opravené povrchy chodníkov: stará Dražovská cesta, popri areáli UKF od Svätourbanskej po vchod do ZŠ Kráľa Svätopluka, Inšpektorát práce - časť ulíc Jelenecká - Moskovská, Oravská ulica. Vybudovanie verejného osvetlenia Ratkošova ulica. Dobudovanie kanalizácie časti Svätourbanská, Podhorská, Morušová.

Viem, že toto čítanie je únavné, pre niekoho, kto tam nenašiel svoju preferovanú investíciu aj smutné. Tak rozsiahlu cestnú sieť ako má Zobor a Dražovce, má máloktorá mestská časť. Nahromadený deficit investícií sme sa snažili riešiť postupne, podľa finančných možností pridelených pre mestské časti v rámci mesta Nitry. Povzbudzujúce je, že sa podarilo zrealizovať aj workoutové ihrisko pri Zoborskom jazierku v rámci areálu voľnočasových aktivít. Pre milovníkov otužovania bude cez túto zimnú sezónu ponúknutá komerčná mož-

nosť využitia prenosnej sauny v tesnej blízkosti Zoborského jazierka.

Chcem touto cestou poďakovať za celý výbor mestskej časti Zobor - Dražovce pracovníkom Mestského úradu v Nitre a pracovníkom mestských organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Nitra za korektnú spoluprácu.

*S úctou Miloslav Hatala,
predseda VMČ č. 6*

VMČ 7 - Chrenová, Janíkovce

Milí obyvatelia Chrenovej a Janíkoviec.

V roku 2018 sme nastupovali do volebného obdobia s odhodlaním meniť Nitru na krajšie a lepšie miesto pre život.

Okrem akcií celomestského významu ako obstaranie novej MHD alebo revitalizácie parkov v Nitre sa nám v našej MČ podarili aj ďalšie lokálne investície. Tu vám prinášame zoznam toho, čo sme stihli zrealizovať

a čo sa pripravuje na najbližšie obdobie.

Z väčších projektov sa nám podarilo dokončiť cintorín na Chrenovej, cyklotrasu Dlhá - Janíkovce, Kalvársky most, strechu na Tenisovej hale či zatepliť budovu MŠ Topoľová. Revitalizuje sa Brezový háj a máme nachystanú PD komplexnej rekonštrukcie Kina

Lipa. Na všetkých ZŠ a MŠ sme robili priebežne menšie opravy a odstraňovali havarijné stavy. Dopĺňali sme prvky na detské ihriská, obnovili existujúce. Vysadili nové stromové aleje, obnovili výbočiská MHD na Dlhej, osadili 24 komunitných kompostérov. Na ZŠ sme spustili projekty na podporu športu a prevencie (Centrum športu, Tréneri v škole, Planet Youth).

Rozpracované sú projekty: podjazd pod Univerzitným mostom, Skejtpark Chrenová, parčík na Vašinovej, obnova kuchyne na ZŠ Topoľová a jedálne na ZŠ Nábrevie mládeže, cesty na J.C. Hronského a ul. Sadová.

VMČ Chrenová

BUS PRUHY – ÁNO ČI NIE?

Tretí septembrový týždeň tradične patrí Európskemu týždňu mobility. Počas neho mestá naprieč Európou organizujú podujatia na podporu verejnej a nemotorovej dopravy.

Okrem jednorazových akcií kladú mestá čoraz častejšie dôraz aj na trvalé opatrenia a rozličné vylepšenia infraštruktúry. Niekoľko takých sa v poslednom období objavilo aj v Nitre.

Okrem verejnou diskutovaného parkletu na Štefánikovej triede, pribudol počas letných prázdnin aj vyhradený jazdný pruh pre autobusy, a to pred zastávkou Kavcova na Klokočine, v smere do centra mesta. Ide o jedno z miest, kde najmä počas rannej špičky

vznikajú kolóny siahajúce až nad úroveň čerpaciej stanice na Braneckého ulici.

Nakoľko tu hromadná doprava doteraz nemala samostatný jazdný pruh, zostala uviaznutá spolu s autami v kolóne. Tým trpeli najmä obyvatelia Klokočiny či Dielov, pre ktorých by za normálnych okolností bolo využitie MHD pri ceste do centra mesta efektívnejšie než použitie osobného automobilu. Vzhľadom na meškajúcu MHD to pre niektorých nemuselo byť atraktívne.

Po viac ako mesiaci fungovania je zrejme, že tu bus pruh plní účel. Autá sa pri ceste z Klokočiny radia do pravého pruhu bezpečne a včas, ľavý odbočovací pruh na Braneckého zostáva voľný pre tých, ktorí sa rozhodnú ísť týmto smerom. To uľahčilo aj odbáchanie na Braneckého ulicu, keďže kolóna stojacich vozidiel pred okružnou križovatkou na Hollého do tohto pruhu už nezasahuje. Zároveň autobus využije svoj vyhradený pruh, predbehne niekoľko áut a cestujúcich dostane na zastávku skôr.

Budovanie siete bus pruhov je v mestách ako Nitra jedným z najefektívnejších riešení zrýchľovania verejnej osobnej dopravy oproti individuálnej automobilovej doprave. Atraktívna MHD dokáže prilákať vyšší počet cestujúcich a vyšší počet cestujúcich rovná sa menej áut v uliciach. Tí, ktorí sú z akéhokoľvek dôvodu odkázaní na cestu autom, tak určite ocenia menej zbytočne stráveného času v kolónach, tí ktorí auto môžu nechať doma, ocenia rýchlejšiu MHD.

*Radovan Slávik,
dopravný inžinier*

AUTOSALÓN AUTOSHOW

13. – 16. 10. 2022
NITRA

**MAJSTROVSTVÁ SR
V ELEKTRONICKÝCH ŠPORTOCH**

SENIORI SA AKTÍVNE PODIEĽAJÚ NA VEREJNOM ŽIVOTE V NITRE

Od vzniku Rady seniorov mesta Nitry (RS) ako poradného orgánu primátora mesta v roku 2019, rada výrazne podporila aktívnu participáciu seniorov na verejnom živote v meste Nitra.

Napriek náročnej pandemickej situácii, ktorej sme čelili, sa nám podarilo vďaka aktívnym členom zrealizovať množstvo aktivít, ktoré výrazne prispeli ku skvalitneniu a oživeniu života seniorov v našom meste. Spomeňme najvýznamnejšie aktivity, medzi ktoré môžeme zaradiť:

- Uzatvorenie Memoranda o spolupráci medzi Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku a Mestom Nitra.

- Distribúcia vitamínových balíkov (formalizovaným seniorským organizáciám / 1 500 balíkov).
- Zabezpečenie nákupu potravín cez telefón (nielen) pre seniorov.
- Projekt „Bližšie k sebe vďaka tvorivosti“ (workshopy ľudových remesiel).
- Seniorská obálka a I.C.E. karta (distribúovaná v klientskom centre MSÚ Nitra, dostupná aj na stiah-

nutie na webovom sídle mesta Nitra.

- Podpora pre realizáciu projektu rozvoja digitálnych zručností seniorov.
- Získanie ocenenia Mesta Nitra – Senior Friendly v kategórii samospráv.

Počas obdobia svojej existencie RS prijíma a zabezpečuje riešenie podnetov zo strany občanov v seniorskom veku na území mesta Nitry.

Pri príležitosti mesiaca úcty k starším mi dovoľte zaželať všetkým členom RS a seniorom žijúcim v meste Nitra pevné zdravie, životný optimizmus a spokojnosť. Verím, že RS v našom meste naďalej nájde podporu pre svoju zmysluplnú a tak potrebnú činnosť aj v budúcom volebnom období.

*Anna Laurinec Šmehilová,
predsedníčka Rady seniorov
mesta Nitry*

V AUGUSTE NÁS NAVŽDY OPUSTILI TÍTO NITRANIA

Anna Beníková
vo veku 72 rokov

Patrik Bihari
vo veku 42 rokov

Peter Brestovský
vo veku 79 rokov

Anna Cibirová
vo veku 88 rokov

Anna Duchoňová
vo veku 83 rokov

Anna Gombíková
vo veku 79 rokov

Jana Gondová
vo veku 81 rokov

Žofia Hacherová
vo veku 77 rokov

Rudolf Hečko
vo veku 96 rokov

Marián Holbík
vo veku 67 rokov

Vlastimil Hromada
vo veku 88 rokov

Jozef Hrutka
vo veku 69 rokov

Ladislav Chudovan
vo veku 68 rokov

Jozef Jangl
vo veku 72 rokov

Juraj Jánošík
vo veku 74 rokov

Ján Javorčík
vo veku 79 rokov

Ján Javurek
vo veku 65 rokov

Anna Jenisová
vo veku 86 rokov

Ľudovít Karabinoš
vo veku 73 rokov

Jozef Karas
vo veku 78 rokov

Oľga Kardošová
vo veku 68 rokov

Alžbeta Kolenčíková
vo veku 87 rokov

Igor Kondé
vo veku 35 rokov

Ján Krajanec
vo veku 66 rokov

Ľubomír Krajčír
vo veku 85 rokov

Milan Krpala
vo veku 83 rokov

Gejza Kudri
vo veku 70 rokov

Ján Mako
vo veku 84 rokov

Danka Malá
vo veku 72 rokov

Monika Mesárošová
vo veku 75 rokov

Sylvia Mičíková
vo veku 46 rokov

Helena Mládeneková
vo veku 92 rokov

Mária Palacková
vo veku 78 rokov

Jaroslav Piovarči
vo veku 64 rokov

Igor Pluhár
vo veku 60 rokov

Vladimír Prochádzka
vo veku 65 rokov

Teodor Rečka
vo veku 81 rokov

Michal Rumančík
vo veku 69 rokov

Gabriela Sluková
vo veku 75 rokov

Eva Starečeková
vo veku 65 rokov

Mária Szórádová
vo veku 74 rokov

František Šebök
vo veku 73 rokov

Imrich Šimanský
vo veku 85 rokov

Mária Škrobánková
vo veku 66 rokov

Pavla Šmehilová
vo veku 95 rokov

Ladislav Titka
vo veku 83 rokov

Mária Tóthová
vo veku 92 rokov

Edita Váchová
vo veku 86 rokov

Eugen Varga
vo veku 82 rokov

Michal Vrabec
vo veku 88 rokov

Kristína Vrlíková
vo veku 82 rokov

Jozef Zabloudil
vo veku 93 rokov

Mária Žarnovičanová
vo veku 63 rokov

Drahomír Žila
vo veku 81 rokov

AKO BUDÚ OTVORENÉ CINTORÍNY POČAS „DUŠIČIEK“?

Počas Sviatku všetkých svätých a Pamiatky zosnulých majú kolegovia z Referátu správy a prevádzky pohrebísk a cintorínov predĺžené otváracie hodiny pre klientov aj zo vzdialenejších kútov Slovenska, ktorí navštívia hroby svojich príbuzných a potrebujú doriešiť svoje požiadavky na úpravu hrobového miesta či predĺžiť nájom hrobového miesta podpisom novej nájomnej zmluvy.

Mestské cintoríny sú otvorené **od 29. 10. do 31. 10. od 7:00 h. do 20:00 h. a od 1. 11. do 5. 11. nepretržite**

Mesto Nitra – Referát správy a prevádzky pohrebísk a cintorínov, Cintorínska 18,
Tel.: 037/741 66 44, www.cintoriny.sk
sobota 29. 10. od 8:00 do 17:00
nedeľa 30. 10. od 8:00 do 17:00
pondelok 31. 10. od 7:00 do 15:00 (pracovný deň)
utorok 1. 11. od 8:00 do 17:00.

	SLIEDIL, HEADAL	SADZBA POPLATKU	VZAL (ZASTAR.)	POMÔCKY: RILA, TORR	ŠTÁTNY (SKR.)	TÝM SMEROM	ŽELEZO (ANGL.)	STÁLE	NÁSTROJ NA REZANIE, PÍLENIE		NÁSILNÝ PREVRAT	HORE (ANGL.)	2	ZÁVET PÍSANÝ CUDZOU RUKOU
SLOVENSKÁ TECHNICKÁ UNIVERZITA (SKR.)				ŠTIEPENÍM ROZDEJÚ AKO (BÁS.)						BOZK (DETSKY)				
1										PRIPEVNIL ZNÍŽENÝ TÓN A				
KYPRIT PLUHOM					DOTISNI							CHRÁNENÁ OBLASŤ VEĽKÝ KUROVITÝ VTÁK		
BULHARSKÉ POHORIE					TRÓJSKY HRDINA						KÚZELNÍK BYVALÝ SLOVENSKÝ PREZIDENT			
AK (ANG.)			DIVADELNÝ PRACOVNÍK	NAVIATA USADE-NINA						STARŠIA JEDNOTKA TLAKU				
ŠTÁT V ÁZII										ŽENSKÉ MENO (14.11.)				
	ODOLNOSŤ PROTI NÁKAZE (LEK.)	POPRADE (EČV) POTRUBIE NA VODU								ŠPORTOVÝ ČLN				
MUŽSKÉ MENO										OBCHODNÁ AKADEMIA (SKR.)			POSKYTO-VALI	SPOČÍTAŤ
DRUH OPICE										PRIEVIDZA (EČV)	DRUH PAPAGÁJA	DIVADLO SATIRY (SKR.) POESKÝ HORAL		
OZNÁMIŠ ÚRADOM					OBRAD POMENO-VANIA	DIELO SOCHÁRA		ŠUMIVÉ VÍNO	OKRÚHLE PEČENÉ MÚČNE JEDLO TIEŽ					
EPOCHA TRIASU				KUS (SKR.) ÚDER V STEPE			UROBENÍ ZO SADRÝ IBA							
RÍMSKA 4			VODIČ NAD ELEK. TRÁTOU MOLYBDÉN (ZN.)						MONGOLSKÝ PASTIER PECK (ZN.)					
3									ČISTIĽA PRANÍM					
OSVOJITEĽ									MÚTĽ, ROBIŤ KALNÝM					

Mestský cintorín je nielen **(tajnička 1)**, ale aj najväčší v Nitre. Bol založený v roku 1780 a nachádzajú sa tu hodnotné umelecké diela – náhrobné kamenné pomníky vytvorené renomovanými **(tajnička 2)** Júliusom Bártyfayom, Jánom Koniarikom, Jozefom Pospíšilom, Alojzom Rigelem a inými. Na Mestskom cintoríne sú pochované mnohé významné osobnosti ako napríklad Alfréd **(tajnička 3)** – architekt, Michal Maximilián Scheer – architekt, Jozef Rosinský – hudobný skladateľ, Edmund Massányi – akademický maliar alebo Július Gisser – športovec a zakladateľ prvého kúpaliska na rieke Nitra. (www.nitra.eu)

meno / tel.: .....

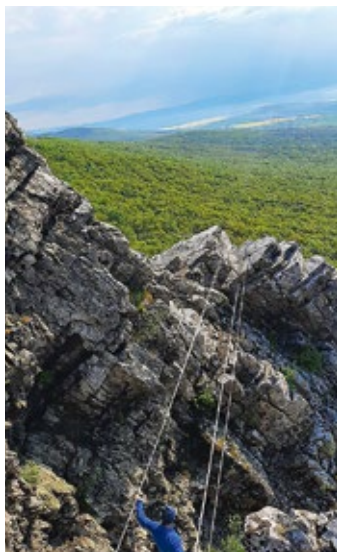
Zapojte sa do súťaže o tri publikácie o Nitre.

Riešenie krížovky spolu s kupónom a vaším telefónnym číslom pošlite do 31. 10. 2022 na adresu:
Odbor komunikácie a propagácie, Mestský úrad,
Štefánikova trieda 60, 950 06 Nitra alebo emailom
na redakcia@msunitra.sk.

Výhercov budeme kontaktovať telefonicky.

NEWS REVIEW

VIA FERRATA ZOBOR OPENED FROM 1ST SEPTEMBER

Ferrata is located below the top of the Pyramid. Movement through the ferrata is possible only at your own risk and with the mandatory equipment (ferrata set). The equipment can be rented at the ARTin Pension on Svätoubanská Street, daily from 9.00 AM - 06.00 PM. The rental price is: 4 hours/10€, all day/15€. Deposit for rental of ferrata sets: 50€. Zobor Beautification Association is the administrator of via ferrata Zobor. The proceeds from the rental of the sets will be used to enhance the area of the national cultural monument Zobor Monastery.

MORE BEAUTIFUL CITY CENTRE

New and nicer benches have returned to the square. Their metal parts are reworked, they have undergone deep sandblasting, then galvanizing and have been treated with powder paint. Wooden parts of the benches are new. The price of the benches was almost € 8,500. Similar to the corner of Štefánikova and Palárikova Streets, mobile flower pots with honey locust trees

were placed on the pedestrian zone, supplemented with perennials. The space from the former hotel Tatra to the Clock got greener. Honey locust is suitable for urban planting. It is hardy and it also tolerates drought as well as short-term floods. It is often used in areas with extreme stress in cities, car parks and alleys.

THE RECONSTRUCTION OF THE PALACE CINEMA BEGINS AFTER 13 YEARS OF IDLE TIME

The aim of the reconstruction is to eliminate insensitive construction interventions in the building, which were implemented in later stages. It starts by clearing the space and removing the concrete floor. Subsequently, archaeologists will come to the Palace Cinema. The next schedule of works will be planned according to the results of the archaeological research. After the reconstruction and adaptation, the building will be used as the Creative Centre Nitra. In addition to the building of the former Palace cinema, its surroundings will also take on a new form. In the back, the adjacent garden will come to life. In the front, a cafe with a terrace will connect it to the public space - the new pedestrian zone Radlinského. Inside, the former cinema hall will be transformed into a modern variable multi-functional hall with elaborate sound and light direction.

BORINA HAS A GREENER AND MORE CULTURAL FUTURE

In the spring, 15 thousand tree seedlings were planted as part of the revitalization, another 7.5 thousand will be planted in the autumn. Revitalization of the urban forest on Borina also includes construction modifications of sidewalks, wiring

and electric connections and construction modifications of the central space, which used to be the scene of dances, concerts and theatre performances. New benches and lamps have already been fitted, fitness elements and furniture for the children's playground will be added in a few weeks. The cost of this investment is almost € 152,000.

TWO NEW KINDERGARTEN CLASSES WERE ADDED

The town of Nitra welcomed children in its 14 schools and 28 kindergartens. In kindergartens, the estimated number of children is 2,694, of which 840 are pre-schoolers. In the last school year, we had 6,618 pupils in primary schools. New school year in Nitra starts with more classes in kindergartens. Elementary schools with kindergartens Na Hörke and Novozámocká will each have one extra class in kindergartens. Additionally, two primary schools successfully appealed to get health assistants, who will be available for children with diabetes. They will operate at the elementary schools Fatranská and Škultétyho.

SOON, THE KIDS WILL BE OUT ON A NEW PLAYGROUND

It is created on the area of the original children's playground behind PKO. In addition to new game elements, there will also be benches, a waste container and an information board. A multifunctional assembly will be built: a cricket design with a slide, two swings, a see-saw and two spring swings with motif of a dog and a ram. The new playground is part of a major project to revitalize the new park. We received more than €600,000 from the European Union.

KASALOVA STREET WILL BE CLOSED UNTIL MID-NOVEMBER

Since Thursday, 22nd September Kasalova Street will be closed due to the implementation of the new water supply. Selected public bus connections will be diverted. The expected date of completion of the works is 15th November.

WE STRAIGHTENED THE AMPHITHEATRE DURING THE WEEK OF VOLUNTEERING

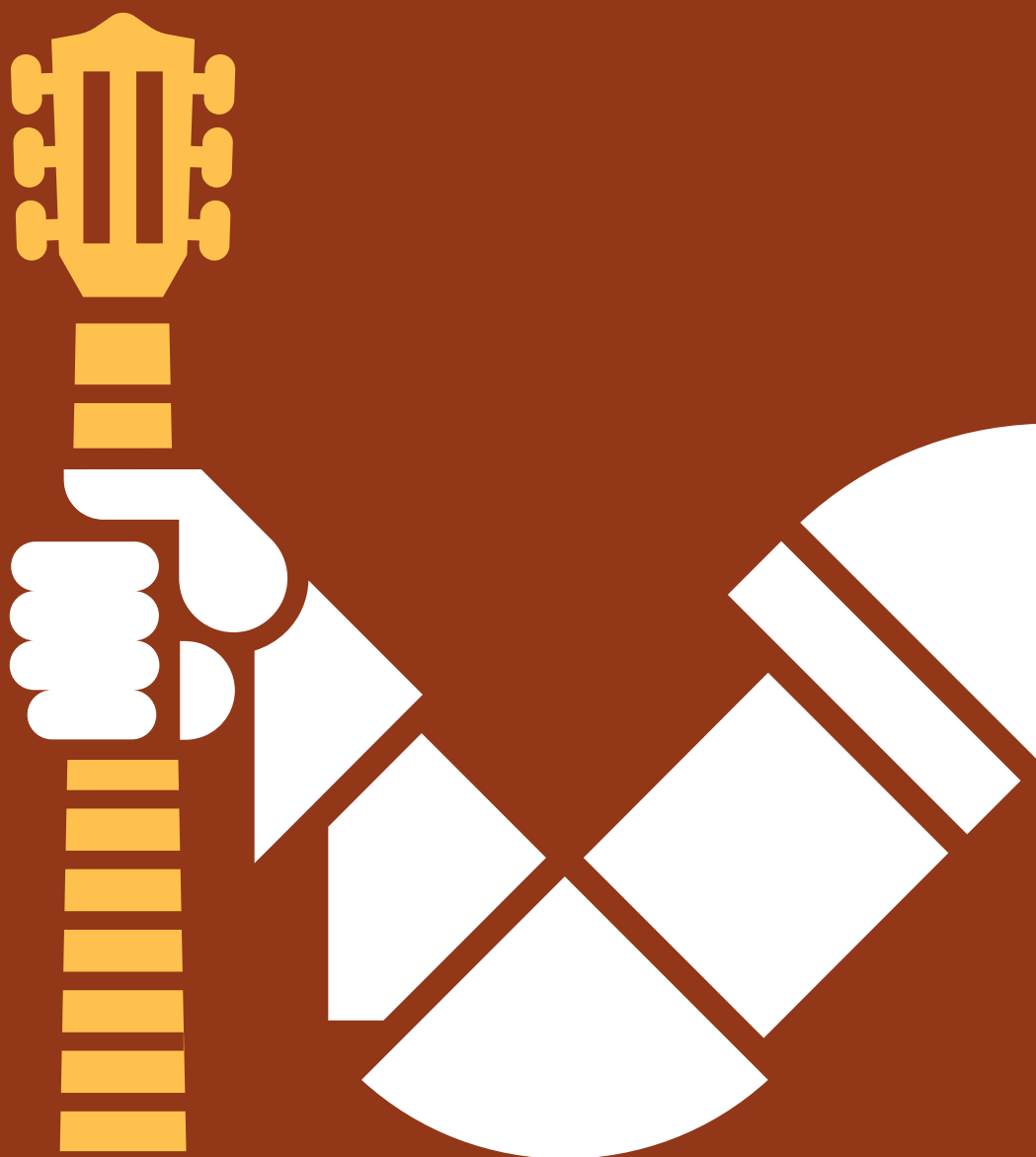
The city also participated in the nationwide event Week of Volunteering. Together with the registered volunteers, we cleaned up the Nitra amphitheatre. During the summer months, the employees of the city hall exchanged and painted several benches. During these two days, we finished the benches and cleaned the whole area. In addition, volunteers in Nitra helped paint a wooden stand in the cultural and community space, tidy up flower beds and revitalize gardens in various social services facilities, and also helped to search for syringes, which were then safely disposed of by the Storm Association.

ELECTIONS FOR MUNICIPALITIES AND FOR THE SELF-GOVERNING REGIONS WILL TAKE PLACE ON THE LAST SATURDAY IN OCTOBER

On Saturday 29th October from 7.00 AM to 08.00 PM, the Slovaks will elect their representatives to the municipal authorities of the towns and of the self-governing regions. In Nitra, we will choose a mayor from six candidates. 31 local MPs will be elected out of 170 candidates.

XVII. Nitrianska hudobná jeseň

Pod záštitou primátora mesta Nitry Mareka Hattasa

Synagóga, koncertná a výstavná sieň mesta Nitry, 6. - 27. októbra 2022 o 18.00

Mediálna podpora

www.nitra.eu

www.nitra.sk

Spoluusporiadateľ

VEĽVYSLANECTVO JAPONSKA
V SLOVENSKÉJ REPUBLIKE
駐スロバキア日本国大使館

Hlavní usporiadatelia

Súkromné
konzervatórium
v Nitre

Mesto
Nitra